

3,6-2

Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izdaje
Hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uređuje
ANTE KERN.

Izlazi svaki mjesec

ZAGREB 1911

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Dopisnica uredništva.

Sl. kr. šum. ravn. u Z.; šum. ur. na S.; gosp. uredu u O.; te p. n. gg. A. J. u F.; F. J. u P. i A. J. u P. — Zahvaljujemo se najuljudnije za priposlane nam viesti i podatke i preporučamo se i za buduće.

Sl. upravi vlast.-dob. u J. — Zatraženi broj 7 ex 1908. poslali smo Vam odmah. P. n. g. K. M. u H. — Najljepša hvala na pripislanom — upotriebili smo odmah za ovaj list. Željno očekujemo obećano.

Broj 2128

ex 1910

Oglas dražbe.

Temeljem naredbe visoke kr. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 17. studena 1910 broj 59.462 ex 1910. prodavat će se kod gospodarstvenog ureda imovne općine II. banske u Petrinji putem javne pismene dražbe dana 25. siječnja 1911. u 11 sati prije podne slijedeća hrastova stabla:

Tekući broj	U području			Za prodaju opredjelje- nih hrastovih stabala			Opaska
	šumarije	šumskog sreza		komada	procijenjenih		
		ime	okružje		za lijes	u vrijed	
					m³	K	
1	D u b i c a	Žabarski bok	IV	578	3.974	94.616	Udaljeno od rijeke Save 3 km.
2		Dvojani	III IV V	2.770	16.284	404.138	Udaljeno od rijeke Save ili kolodvora kr. ug. želj. postaje Dubica 4 km.
3		Evinbudžak	IX X XIII	4239	20.248	432.644	Udaljeno od rijeke Save ili kolodvora kr. ug. želj. postaje Šaš 4 km.
Ukupno				7087	40.506	931.398	

uz iste

Općenite dražbene uvjete

označene u oglasu dražbe od 28. studena 1910., koji se za vrijeme uredovnih sati kod potpisanog ureda i kod kotarske šumarije u Dubici uviditi mogu.

Gospodarstveni ured imovne općine II. banske.

U Petrinji 25. prosinca 1910.

ŠUMARSKI LIST

Pretplata za nečlanove K 12 na godinu. — Članovi šumar. društva dobivaju list besplatno. — Članarina iznaša za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite članove I. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za »Šum. list« K 4 u ime pretplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini broj »Šum. lista« stoji 1 K. Članarinu i pretplatu na list prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za pol stranice 9 K; za trećinu stranice 7 K; četvrt stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

Sretnu novu godinu!

želimo cienjenim čitateljima i suradnicima ovoga lista. Potonjim se još naročito zahvaljujemo na trudu i ljubavi, kojom su nas potpomogli svojim vrstnim perom. Naša zahvalnost je tim veća, što list usprkos svoga 34 godišnjeg opstanka i što se je broj šumara prema prije više nego podvostručio, još uvijek ima nerazmjerno malen broj suradnika — čestokrat je za urednika upravo muka sabrati dovoljno i valjanoga materijala za pojedini broj lista. Istina, malo nas je šumara u opće, nu ipak nas je danas toliko, da bi uz iole malo više volje i ljubavi, jedan šumarski list morao imati izobiljno gradiva.

Uvjereni smo, da toj nedaći na književnom polju, nije razlogom pomanjkanje vrstnih radnika, nego neki nehaj i mrtvilo, koje je u zadnjim godinama zavlдалo među nama šumarima. Držimo da nam je dužnost na to upozoriti i gg. članovima hrvatsko-slavonskoga šumar. društva predočiti, da izdavanje Šumarskoga lista ne smiju smatrati kao stvar, koja se tiče samo društvenoga odbora i urednika, nego kao stvar cijeloga društva i svakoga pojedinoga mu člana. Svaki naime član našega društva i stališa dužan je radi ugleda društva i stališa, po svojim silama poraditi oko toga, da nam društveno naše glasilo bude ugledno i uvaženo, te da time dokažemo ne samo da živimo, nego da imamo i pravo tražiti, da se snama u socijalnom i kulturnom pogledu računa i da nam se dade onaj

položaj, koji bi nas po važnosti šumarstva, naročito u našoj domovini, nedvojbeno pripadao, a od kojega smo na žalost još veoma daleko.

Nalazimo se u vjeku sveopće borbe, u kojemu napreduju samo oni, koji ustrajno i žilavo rade, te koji svojim radom i kulturom dokažu svoje pravo na dolični opstanak.

Hoćemo li stoga uznapredovati, moramo se trgnuti i svojski poraditi, da nam naš list bude zauzimao odlično mjesto među strukovnim časopisima. Molimo stoga u prvom redu naše prokušane dosadanje suradnike, da nas i u buduće podupru svojim vrstnim perom, a u drugom redu pozivljemo u naše kolo mladju gg. sudrugove, koji treba da svoje sile okušaju i na tom polju rada i time dokažu, da će svojedobno biti vredni i sposobni ne samo preuzeti i uzdržavati, nego i primjereno usavršavati list i ostale stečevine, koje su maleni na broju, mukotrpnim radom stvorili i uzdržali njihovi pretšastnici.

Poznato je nadalje, da izdavanje ovakovoga časopisa iziskuje velikih materijalnih žrtava. Stoga i naše šumarsko društvo veliki dio svojih prihoda mora trošiti na izdavanje Šumarskoga lista i Lugarskoga vijestnika, pak mu radi toga često ne dostaju sretstva za izdašno podupiranje inih društvenih i staliških svrha.

I u tome pogledu mogu društveni članovi puno uraditi time, da podupru oglašivanje u Šumarskom listu i to na taj način, da šumski uredi i oblasti sve svoje oglase glede natječaja, dražba i jeftimba uvršćuju u taj list, nadalje da kod naručaba raznih potrebština u prvom redu uzmu obzir na one tvrdke, koje oglašuju u našem listu, te konačno da se kod naručaba pozovu na oglas dotične tvrdke u ovom listu.

Konačno molimo sve p. n. šumske urede i oblasti, kao i pojedinu gospodu sudrugove, da bi nam sve osobne promjene među šumarskim i lugarskim osobljem (imenovanja, premještenja i slično), te uspjeh svake dražbe stabala, jeftimba za dobavu drva i dr. blagohotno čim prije na dopisnici priopćili i time nam omogućili, da naša izvješća o tomu budu najpotpunija.

Uredništvo.

Križevačka imovna općina u slovu i broju.

(Socijalno-ekonomska monografija.)

Piše B.

Prirodni pojavi skup su učinaka, koje utvrđujemo iskustvom, a tek pošto su ovi utanačeni, znanost ih raspreda u sile i faktore, a ove u snošaje elemenata — i na tom gradimo pravila.

Isto tako biva i sa socijalnim pojavima, koli u općenitosti — u državi, toli pojedinog kraja.

Već je pozitivista Comte spoznao, da, košto biva u ostaloj prirodi, imade stalnih zakona i moralnog područja, Toquille bilježi nemoć zakonodavca pred naravskim društvenim zakonima, a davno je pred njima rekao Ciceron: »Onaj, koji hoće, da raspravlja o općem dobru, treba da imade pojam te općenitosti«.

Ne ćemo ovdje duljiti sa socijološkim teorijama Gumplovića i ostalih, niti razvijati tumačenja Spencerovih o društvu, već nam je istaknuti, da se danas neda oteti ni ekonomija, a ponajpače šuma, pogotovo onih, koje su vlasnost većine pučanstva nekoga kraja, niti se ona dade svesti u racijonalno gospodarenje bez obzira i veza na društvene pojave kraja i pučanstva, u čijem se teritoriju one nalaze.

Ne trebamo isticati narodno-ekonomske važnosti šuma i njihovog gospodarenja, niti ćemo naći jednog državoslovca, narodnog ekonoma, ili šumarskog auktoriteta, koji bi po opći razvoj nekog kraja, zanijekao važnost šumskog gospodarenja.

Šume imovne općine vlasnost su pravoužitnika-Graničara, dakle većine pučanstva svog teritorija.

Može li se dakle pomisliti gospodarenje tih šuma bez obzira i bez veza na ostale socijalne prilike njenih članova, dok su ovi vezani trajnim i zajedničkim interesima, koli moralnim, toli materijalnim. Može li se govoriti o budućem gospodarenju te imovine, a da se ne ispitaju dosadanje prilike i uplivi na razvitak pučanstva i gospodarenje šuma imovne općine.

Držati je po tome, da ne griješimo donošajući temelje, na kojim se imade osnivati buduće gospodarenje šuma imovne op-

ćine križevačke, pošto smo nastojali, da analizujemo došadanje pojave rastavivši ih u faktore.

Gledati ćemo, da ne donesemo tek silhouettu, već pravu sliku socijalno-ekonomske monografije imovne općine križevačke, istaknuvši njen plasticitet brojevima, a razdjelivši čitav materijal u dva dijela t. j. u opći i specijalni.

I.

Teritorij imovne općine križevačke proteže se:

T o č k a	Istočna duljina	Sjeverna širina
	od Ferra	od ekvatora
Najsjevernija na Kalniku	34° 12' 40"	46° 10' 54"
Najjužnija na Ilovi	34° 35' 8"	45° 27' 58"
Najzapadnija na Lonji	34° 2' 40'	45° 40' 0"
Najistočnija na Ilovi	34° 47' 13"	45° 40' 7"

Sa zapadne strane omedjašuje ovaj teritorij potok Kamešnica, Koruška, Glogovnica i Lonja, sa juga ravnica obale Česme i sljeme Moslavačke Gore, sa istoka Ilova i Česma te podnožje Bilo-gore, dok ga na sjeveru zatvara greben Porutina u Kalničkom Gorju.

Sa teritorijem imovne općine križevačke graniči bivši Provincijal križevačke i zagrebačke županije sa sjevera i zapada do najjužnije točke, gdje mu je susjed požežka županija (naročito Gradiška imovna općina), a uz cijelu istočnu stranu stoji durdevačka imovna općina.

Time bi u glavnim crtama opisali položaj kraja imovne općine križevačke od Kalnika strmog do šumovite Garjevice — od Lonje, Glogovnice i Ilove do podnožja rodnog Bilo-gorja.

Najviša točka ovog kraja jest vrh: Oberste Humke u Garjevici brojeći 482 m. nad morem, a najniža točka leži u koritu Česme ispod Vezišća 100 m nad morem.

Ljekovito Apatovačko vrelo, legendarni Kaluderov Grob i razvaline mističnog Garić-grada podaju našem kraju neku ro-

mantičnost. Valoviti terain, isprekrižan manjim potocima, koji pritiču vodama jur spomenutim; diže se k sjeveru Kalniku i Bilu, a na jugu Moslavačkoj Planini spuštajući se u ravan sredinom svojom koritu Česme.

* * *

Granitna osnovka Garjevice tvori u nizinama valovite ravnice, a u brdima nježno zaobljene glavice, prekrivene lapornim škrljajcima i kongerijskim naslagama. Uz granitne provaline vidjamo litavsko vapno, bjelutkovac, dolomit i modrušastu ilovinu.

Tvorevina jurskog vapna stvara Kalnik obkoljen ceritijskim laporima i kongerijskim naslagama. Uz litavsko vapno, brusilovac, glinu i pješčenike lome se sad bijeli vapnenjaci, sad sivi lapori.

Neogenske pješćane naslage predbrežja Kalnika i Moslavačke Planine (Garjevice), kriju u sebi sad jače, sad slabije naslage mlađe formacije mrkog ugljena (lignita).

Uz Ilovu, Lonju i Glogovnicu, ponajpače u dolu Česme proteže se diluvijalni šljunak i brusnica uz naplivenne tvorevine aluvija.

* * *

Prema opredjelenju zagrebačkog meteorološkog observatorija stojimo ombrološki u porječju Save, Česme, Lonje i Ilove, pak nam mogu u tome služiti motrenja na postajama u Bjelovaru, Križevcima, Carevdaru, Garešnici, Grubišnom polju, Gornjoj Jelenskoj, Kapeli i Vučjim Jamama (šuma Marča).

Popriječna množina oborina iznaša:

u siječnju	36·0 mm.
veljači	30 0 »
ožujku	50 7 »
travnju	68·4 »
svibnju	82·4 »
lipnju	107·2 »
Iznos	374·7 mm

Prenos	374·7 mm.
srpnju	88·7 »
kolovozu	85·5 »
rujnu	55·0 »
listopadu	74·0 »
studenom	56·5 »
prosincu	43·9 »

Ukupno 778·3 mm. godimice.

Maksimalna toplina dosiže do $+ 30^{\circ}$ C, a najniža ne pada ispod $- 30^{\circ}$ C.

Naš bi teritorij prema tome spadao po podnebjju u okolinu sa ljetnim kišama, u istočno-alpinski predjel, u pokrajini prelaza izmeđ mediterana i baltika.

Prava je zima kratka, proljeće nestalno, u kojem se vraća više puta glogova zima. U lipnju nastaje na jednom nagla suha toplina, koja traje do u jesen tako, da dozrijeva loza i heljda.

Manjak kiša nadomješta bogata rosa, a u jesen česte magle. Zima je većinom hladna i mokra.

Općenito možemo reći, da stojimo podnebjem i nadmorskom visinom u zoni pšenice, kukuruza i djeteline do visine gdje radja vinograd — dakle hrasta lužnjaka, bresta, jasena i graba, do kitnjaka kestena i bukve.

* * *

Željeznička pruga Žakanj—Zagreb ulazi u teritorij imovne općine kod Lepavine, izlazeć prelazom Glogovnice ispod sela Kloštra. Od Cubinca do Bjelovara juri željeznica prolazeć imovnom općinom, spajajuć Križevce preko Svetog Ivana Žabnoga, Rovišća i Bjelovara sa Viroviticom. Lonjsko-poljska pruga pružila je svoje tračnice od vode Lonje ispod Lipovca do Česme ispod Obedišća.

Drumovi iz Križevaca u Koprivnicu i Rasinju presijecaju imovnu općinu. Iz Kloštra Ivanića vodi drum preko Dubrave i Hagnja do Svetog Ivana Žabnoga, gdje se dijeli prema Bjelo-

varu i prema Križevcima. Gradjena cesta spaja Bjelovar preko Štefanja i Čazme sa Graberjem, gdje se cijepa smjerom Kloštru i tvrdi Ivaniću i smjerom Vojnom Križu prema Ludini. Drum iz Bjelovara polazi Ivanskom, Berekom i Garešnicom do Međurića u Slavoniju, a isto tako priključci iz Garešnice Velikim Zden-cima i Uljaniku.

* * *

Godine 1871., kada je razvojačena Varaždinsko-križevačka 5. krajiška pukovnija, brojila je dvanajst krajiških kumpanija sa 192 krajiška sela i to:

I. Vukovje kumpanija, 8 sela	sa selima: Vukovje, Kaniška Iya, Ciglenica, Kapilica, Bršlja- nica, Kutinica, Čaire, Stupovača.
II. Garešnica kumpanija, 10 sela	Garešnica (dolnja), Kajgana, Tomašica, Palešnik, Zdenčar, Pašijan, Mlinska, Popovac, Prokop, Dišnik.
III. Hercegovac kumpanija, 6 sela	Hercegovac, Klokočevac, Veliki Zdenci, Trnova, Ladislav, Trnovitica.
IV. Berek kumpanija, 15 sela	Berek, Krivaja, Šimljana, Šimljanica, Samarica, Šimljanik, Podgarić, Gornja Garešnica, Oštri Zid, Begovača, Kostajno- vac, Nova Plošćica, Stara Plošćica, Ruškovac, Potok.
V. Ivanska kumpanija, 16 sela	Ivanska, Rastovac, Stari Laminac, Novi Laminac, Štefanje, Blatnica, Narta, Kolarevo Selo, Utiškani, Đurđić. Sređska, Babinac, Petrička, Martinac, Sušnjara, Križic.
VI. Čazma kumpanija, 18 sela	Čazma (trgovište), Vrtlinska, Pobjenik, Suhaja, Grabovnica, Miklouš, Bojana, Daskatica, Vagovina, Siščani, Komaševac, Draganac, Milaševac, Dereza, Prokljuvani, Bosiljevo, Dragi- čevac, Cerina.
VII. Farkaševac kumpanija, 19 sela	Farkaševac, Bolč, Majur, Brezine, Mački, Praščevac, Zvonik, Žavnica, Haganj, Lubena, Cugovac, Grabrić, Fuka, Haba- novac, Vlaška Kapela, Vukšinar, Ivančani, Kabal, Markovac.
VIII. Gudovac kumpanija, 21 selo	Gudovac, Prgomelje, Stančić, Raić, Tuk, Žabjak, Draganić, Kakinac, Podgorci, Predavac, Klokočevac, Stare Plavnice, Nove Plavnice, Sredice, Brezovac, Novi Pavljani, Kokinac, Obrovnica, Galovac, Korenovo, Stari Pavljani,

IX. Križ kumpanija, 20 sela	Križ (vojni), Novoselec, Obedišće, Okešinac, Vežišće, Hrastil- nica, Johovac, Širinar, Deanovar, Bunjani, Sumečani, Sovari, Marčani, Občevac, Palančani, Dabri, Sušnjari, Prujarovac, Konščani, Rečica
X. Kloštar Iva- nić kumpanija, 22 sela	Kloštar Ivanić, Lipovac, Ščapovac, Sobočani, Graberje, De- rešani, Caginec, Prkos, Dolnji Šarampov, Gornji Šarampov, Lonja, Predavac, Čemernica, Križci, Bešlinac, Obreška, Marča, Mostari, Marinkovac, Zvekovac, Prnjarovac, Lipovčani.
XI. Sveti Ivan- Žabno kumpanija, 22 sela	Sveti-Ivan Žabno, Predavac, Stari Glog, Remetinac, Tuče- nik, Buzadovac, Poljana, Cubinac, Bukovje, Gračina, Brezov- ljani, Novi Glog, Ladinac, Cjepidlak, Kovačevac, Kraljevac, Rovišće, Markovac, Hrsovo, Kendelovac, Kuštani, Čirkvena.
XII. Vojakovac kumpanija, 14 sela	Vojakovac, Osjek, Apatovac, Carovdar, Branjska, Sesvete, Raščani, Sveti Petar-Čvrstec, Trema, Đurdic, Lemeš, Kloštar, Lepavina (kmestvo samostana Lepavine).

Godina 1874. kada pada segregacija imovne općine Križevačke od državnih šuma Varaždinsko-Križevačke 5. krajiške pukovnije, spomenutih je 192 sela sačinjavalo 12 upravnih općina, noseći imena bivših kumpanija.

Danas sačinjavaju 195 sela, dočim se je Stari i Novi Laminac stopio u jedno selo pod imenom Laminac, selo Štefanje raspalo se je u selo Štefanje i Staro Selo, selo Petrička razdijelilo se u Dolnju i Gornju Petričku, Vojakovac se raspao u Vojakovac i Bošnjane, a Vrtlinska u Vrtlinsku i Pavličane.

Bivša satnija, odnosno politička općina Ivanska, razdvojila se je u političku općinu Ivansku i Štefanje, a općina Hercegovac u Hercegovac i Velike Zdenice.

Od općine Vojakovac otpalo je selo Branjska i svedeno upravi općine Sokolovac, a od općine Vukovje prešlo je selo Ciglenica u upravu općine Garešnica.

Prema tome na teritoriju imovne općine križevačke danas nad 195 sela upravlja petnajst upravnih općina.

Sav naš kraj spada bjelovarsko-križevačkoj županiji sa sjedištem u Bjelovaru, sudbenom stolu i financijskom ravnateljstvu u Bjelovaru.

Političku i sudbenu upravu pako pokazuje nam slijedeća skrižaljka :

Kr. kot. oblast i kr. kot. sud	Upravna općina	S e l a
Koprivnica	Sokolovac	Branjsko, Lepavina.
Križevci	Vojakovac	Apatovac, Bošnjaci, Carovdar, Đurđić, Kloštar, Lemeš, Marinovac, Osjek, Sveti Petar-Čvrstec, Raščani, Šesvete, Trema, Vojakovac
	Sveti Ivan Žabno	Buzadovac, Bukovje, Brezovljani, Cirkvena, Cubinac, Cjepidlak, Novi Glog, Stari Glog, Gračina, Hrsovo, Kendelovac, Kraljevac, Kovačevac, Kuštani, Ladinac, Markovac, Poljana, Predavac, Remetinac, Rovišće, Sveti Ivan-Žabno, Tučenik.
Bjelovar	Farkaševac	Bolč, Brezine, Cugovac, Fuka, Farkaševac, Grabrić, Habjanovac, Haganj, Ivančani, Kabal, Lubena, Markovac, Mački, Majur, Prašćevac, Srpska Kapela, Vukšinac, Zvonik, Zabrđe, Žavnica.
	Gudovac	Brezovac, Draganić, Galovac, Gudovac, Klokočevac, Kakinac, Kokinac, Korenovo, Obrovnica, Novi Pavljani, Stari Pavljani, Nove Plavnice, Stare Plavnice, Podgorci, Predavac, Prgomelj, Raić, Stanić, Sredice, Tuk, Žabjak.
	Ivanska	Babinac, Đurđić, Ivanska, Kolarevo Selo, Križić, Martinac, Narta, Dolnja Petrička, Gornja Petrička, Rastovac, Sredska, Utiskani.
Cazma	Štefanje	Blatnica, Laminac, Štefanje, Staro Selo, Sušnjara.
	Čazma	Bojana, Bosiljevo, Daskatica, Dereza, Draganac, Dragičevac, Čerina, Čazma, Grabornica, Komuševac, Milaševac, Miklouš, Pobjenik, Pavličani, Prokljuvani, Siščani, Suhaja, Vagovina, Vrtlinska.
	Križ	Bunjani, Dabci, Deanovac, Hrastilnica, Johovac, Konščani, Križ, Marčani, Novoselec, Občevac, Obedišće, Okešinac, Prnjarovac, Palančani, Rečica, Sovari, Širinac, Sumečani, Sušnjari, Vezišće.
	Kloštar Ivanić	Bešlinac, Caginac, Čemernica, Derešani, Graberje, Kloštar Ivanić, Krišci, Lipovac, Lipovčani, Lonja, Marča, Marinkovac, Mostari, Obreška, Prkos, Predavac, Prnjarovac, Šćapovec, Sobočani, Gornji Šarampov, Dolnji Šarampov, Zvekovac.

Kralj. kot. oblast i kr kot. sud	Upravna općina	S e l a
Garešnica	Berek	Begovača, Berek, Gornja Garešnica, Kostajnovac, Krivaja, Oštri Zid, Potok, Podgarić, Stara Ploščica, Nova Ploščica, Ruškovac, Samarica, Šimljanik, Šimljana, Šimljanica.
	Garešnica	Dišnik, Ciglenica, Garešnica, Kajgana, Mlinska, Pašijan, Palešnik, Prokop, Popovac, Tomašica, Zdenčar
	Vukovje	Bršljanica, Čaire, Kapelica, Kaniška Iva, Kutinica, Stupovača, Vukovje.
	Hercegovac	Hercegovac. Klokočevac, Ladislav, Trnovitica, Trnava.
	Veliki Zdenci	Veliki Zdenci

Općina	Gudovac	bira u svoju samoupravu	24 vijećnika
"	Farkaševac	" " "	12 "
"	Ivanska	" " "	12 "
"	Čazma	" " "	18 "
"	Kloštar Ivanić	" " "	18 "
"	Vojni Križ	" " "	18 "
"	Štefanje	" " "	12 "
"	Berek	" " "	18 "
"	Garešnica	" " "	12 "
"	Hercegovac	" " "	12 "
"	Vukovje	" " "	18 "
"	Veliki Zdenci	" " "	12 "
"	Sokolovac	" " "	18 "
"	Sv. Ivan-Žabno	" " "	12 "
"	Vojakovac	" " "	18 "

Još nam je spomenuti jedno mjesto na teritoriju imovne općine, a to je grad: Tvrđa Ivanić ili Ivanić-grad. Ma da je

pripadao položajem i upravom Varaždinsko-križevačkoj 5. krajiškoj regimenti, nisu zanj segregirane šume imovne općine — već je za njega i nadalje ostala služnost u državnim šumama. Centrum krajiškog Varaždinskog genaralata „grad Bjelovar“, nije ni za granice smatran teritorijem Križevačke, već 6. Varaždinsko-Đurdevačke regimente. Selo Lepavina jest svojim teritorijem na tlu imovne općine križevačke, no seljani Lepavine nisu bili obligatni krajišnici, već kmetovi, sluge i radnici manastirski — manastira Lepavine.

Ova tri mjesta ispustiti ćemo stoga iz naše rasprave i tek spominjati u koliko su vezana sa imovnom općinom. Da dademo jasniju sliku o samoupravi naših općina, donášamo primjera radi zaključke računa prihoda i rashoda godina 1906 i 1907. te namet u ‰, što su ga u tim godinama plaćali općinari.

Općina	Prihod				Rashod				Namet	
	1906.		1907.		1906		1907.		1906	1907.
	K	f.	K	f.	K	f.	K	f.	‰	
Gudovac	33230	43	35030	43	51847	38	53796	43	35	36
Farkaševac	11453	77	21283	84	26202	53	33477	06	50	42
Ivanska	12509	91	19681	71	23727	76	29577	24	77	46
Čazma	25085	07	28480	73	40562	43	43916	83	45	45
Kloštar Ivanić	25468	47	31601	63	31077	99	39029	20	20	15
Vojni Križ	24484	71	25977	12	30111	78	29738	50	15	10
Štefanje	7721	67	7737	01	13287	92	12836	78	60	54
Berek	14635	27	17040	07	25215	57	28954	21	43	47
Garešnica	31270	84	40855	90	52691	00	64518	14	63	70
Hercegovac	16364	38	19649	25	29871	43	33570	36	70	72
Vukovje	12381	27	14209	47	23381	24	28172	49	54	63
Veliki Zdenci	12884	83	12124	16	17511	58	16163	32	42	37
Sokolovac	24537	84	29172	84	35642	10	37144	94	34	25
Sv. Ivan-Žabno	33483	98	30541	98	46247	07	43193	99	40	39
Vojakovac	36450	00	35256	64	69175	00	69038	00	85	81

Godine 1871. graničari stanujući u Varaždinsko-križevačkoj pukovniji bili su rimo-katolici (69‰) i grčko-istočnjaci (31‰), a vjernici tih dviju slijedba kršćanskih čine i danas većinu pučanstva, dok je tek neznatno postotak grčko-istočnjaka pao u korist ostalih vjera, dok je katolika ‰ ostao nepromjenjen.

Vjerske prilike rimo-katolika uredjene su cesarskim patentom od 5. XI. 1855. kojim je proglašen konkordat, kao što i u ostaloj Hrvatskoj i Slavoniji, sa svim promjenama, koje su u tome kasnije nastale.

Rimo-katoličko pučanstvo našeg kraja podpada u vjerskim pitanjima pod nadbiskupiju zagrebačku.

Archidiako- nat Kalnički	kotar Bjelovarski	župe: Bjelovar, Nevinac.
	kotar Cirkvenski	župe: Carovdar, Cirkvena, Sveti Petar-Cvrstoc, Đurđić, Rovišće, Sv. Ivan-Žabno.
	kotar Križevački	župe: Glogovnica, Gradec.
Archidiako- nat Čazmanski	kotar Garešnički	župe: Garešnica, Hercegovac, Kaniška Iva, Ladislav, Stara Plošćica, Tomašica, Trnovitica.
	kotar Moslavački	župe: Vrtlinska, Križ.
	kotar Ivanički	župe: Čazma, Draganac, Ivanić Grad, Ivanska, Kloštar Ivanić, Miklouš, Samarica, Štefanje.

U svemu 27 rimo-katoličkih župa.

Grčko-istočna crkva uredjena je najvišim reškriptom od 10/VIII. 1868. o zaključcima srpskog narodnog sabora od godine 1864/65.

Po tome spadaju grčko-istočnjaci teritorija imovne općine križevačke, pod patrijarhat i arhiepiskopat karlovački, dijecezu pakračku, a protopresviterat bjelovarski i to parohije: Bjelovar, Veliki Zdenci, Narta, Novi Pavljani, Pašijan, Bršljanica Lipovčani, Vukovje, Stupovača, Rovišće, Bolč, Srpska Kapela, Vojakovac, Manastir Lepavina i kapelnije Sredska i Gaberje. Na broju 17 njih.

Župe rimo-katoličke stoje pod pokroviteljstvom Njegovog Veličanstva, a župnike imenuje na predlog nadbiskupa ban i beru plaću iz nadležnog poreznog ureda, dok grčko-istočno

žiteljstvo bira svećenstvo, a plaća se iz parohijala, koji plaćaju vjernici sami postotkom na porez.

Pred par godina prešlo je nekoliko grčko-istočnjaka na grčko-katoličku vjeru te je za njih uspostavljena u dekanatu stolnom eparhije križevačke, župa Dišnik i uvedena ekspozitura (dušobrižništvo) u Prgomeljima.

Naseljenici evangeličke reformirane crkve imadu svog svećenika u Bršljanici i blišnjem Hrastovcu u požeškoj županiji a Izraeličani bogomolje u Bjelovaru, Križevcima i Daruvaru

Na teritoriju imovne općine stoji samostan Franjevaca u klostru Ivaniću i manastir u Lepavinama.

Pučkih škola ima na teritoriju imovne općine 66 sa 91 učiteljem i to u slijedećim mjestima: Gudovac, Predavac, Podgorci, Novi Pavljani, Nove Plavnice, Ivanska, Dolnja Petrička, Narta, Sredska, Farkaševac, Bolč, Srpska Kapela, Fuka, Haganj, Vojakovac, Sveti Petar-Čvrstec, Carovdar, Đurđić, Apatovac, Osjek, Sv. Ivan-Žabno, Poljana, Rovišće, Cirkvena, Štefanje, Križ, Dabci, Sušnjari, Čazma, Miklouš, Draganac, Siščani, Cetrina, Kloštar Ivanić, Gornji Šarampov, Lipovčani, Mostari, Caginac, Berek. Kostajnovac, Samarica, Oštri Zid, Nova Ploščica. Stara Ploščica, Gornja Garešnica, Šimljanica, Vukovje, Kaniška Iva, Bršljanica, Stupovača, Kapelica Čaire, Rogoža (Stupovača), Hercegovac, Ladislav, Trnovitica, Veliki Zdenci, Trnava, Garešnica (dolnja), Pašijan, Palešnik, Tomašica, Popovac, Dišnik, Klokočevac i Kajgana.

Sve spomenute škole su opće pučke škole sa nastavnim jezikom hrvatsko-srpskim.

Osim ovih imade srpska pravoslavna konfesiona škola u Bjelovaru, sa nastavnim jezikom srpsko-hrvatskim i u nju polazi gdje koje dijete pravoužitnika iz obližnjih sela.

U Galovcu podignuta je julijanska škola sa mađarskim, a u Mlinskoj konfesionalna evangelička sa njemačkim nastavnim jezikom.

* * *

Govoreći o pučanstvu imovne općine križevačke ne ćemo se držati francuskog filozofa Micheleta, ubrojivši u puk i javne

službenike, a ne ćemo se držati niti običajnih jedinica duša (osnovke teološke i militarističke), već moderno-socijalne jedinice — obitelji — ekonomski rečeno: ognjišta.

Uza sve to valja nam ipak i mimegredce navesti, da je godine 1871. brojila imovna općina križevačka do 59.000, a godine 1909. preko 94.000 duša.

Interesantnije je za nas pregledati sliedeću skrižaljku ognjišta:

Satnija odnosno općina	God. 1871.		God. 1884.			God. 1889		
	Ukupno	od ukupnog broja neobli- gatnih krajiš- nika	Ukupno	članova I. O. K.	nečlanova I. O. K.	Ukupno	članova I. O. K.	nečlanova I. O. K.
broj ognjišta								
Vojakovac	390	4	816	799	17	1051	1018	33
Sv. Ivan Žabno	379	29	1095	1018	75	1190	1083	107
Farkaševac	343	16	793	761	32	1000	933	62
Gudovac	693	51	1281	1152	129	1447	1214	233
Čazma	453	30	1224	1180	44	1550	1341	209
Ivanska	434	5	109	973	46	1193	1137	56
Berek	367	13	826	886	40	1030	897	133
Kloštar Ivanić	144	46	889	815	74	1063	843	220
Križ	362	28	1084	1056	28	1268	1122	146
Vukovje	454	17	653	629	24	1066	939	127
Garešnica	461	24	839	796	43	1005	845	160
Hercegovac	386	7	881	845	36	1025	908	117
Ukupno	4866	272	11498	10910	588	13888	12285	1603

Ova nam skrižaljka pokazuje kako su se množila ognjišta od god. 1871. do 1889., ona nam predložuje sliku kako su se doseljivali naseljenici negraničari. Valja nam pri tom spomenuti da je broj nečlanova graničara malo ili ništa porasao, a to stoga, što su neobligatni graničari živili jur za Granice kao pojedine obitelji ne čineći zadruga. Istaknismo ovo ovdje radi boljeg razumjevanja data, koje nam daje skrižaljka.

Znatno se je promjenila slika i broj ognjišta nakon toga, pak će nam niže stojeći brojevi predložiti sliku nakon revizije katastra pravoužitnika obavljene 1906. naročito stanje god. 1909.

Općina	Krajišnika			Naseljenika			Ukupno
	ostalih na svom posjedu	naseljenih iz drugih mjesta imovne općine križevačke	naseljenih iz ostale granice	iz Hrvatske i Slavonije bivšeg Provincijala	Slavena	Tudjinaca	
broj ognjišta							
Vojakovac	1406	6	8	55	47	28	1550
Sokolovac	37	1	4	—	4	—	46
Sv. Ivan-Žabno	1162	77	11	113	94	12	1469
Farkaševac	1 85	96	15	114	5	4	1349
Gudovac	1671	7	10	50	298	186	2222
Ivanska	8 2	100	61	15	41	50	1079
Berek	872	68	128	17	2	50	1144
Štefanje	405	38	13	12	6	3	477
Čazma	1665	35	5	53	14	10	1782
Križ	937	83	64	246	93	38	1466
kloštar Ivanić	1487	64	15	232	55	21	1874
Garešnica	910	58	15	45	74	313	1415
Vukovje	744	74	57	43	33	136	1 087
Hercegovac	722	71	10	8	123	68	1002
Veliki Zdenci	106	—	2	—	109	1	218
Ukupno	14028	778	418	1003	1633	920	18180

Iz ovih brojeva proizlazi, da je od 18.180 ognjišta u posjedu Graničara 15.224 ognjišta, a 2.956 u posjedu nekrajišnika.

U Gudovačkoj općini imade najviše doseljenika izvan teritorija Hrvatske i Slavonije — ukupno 484 ognjišta.

U Garešničkoj općini naseljeno je najviše tudjinaca (Madaara i Njemaca) — 313 ognjišta

U općini Kloštar Ivanić (232 ognjišta) i Križ (246 ognjišta) naselilo se najviše provincijalaca Hrvatske i Slavonije.

U Gudovačkoj općini imade Slavena najviše naseljeno — 298 ognjišta.

Od svih sela u području imovne općine križevačke imade liih tri sela, u kojima ne ima nikakvih naseljenika, pa ni unutar imovne općine, a to su: u Vojakovačkoj općini Marinkovac, u Ivanskoj Rastovac, u Čazmanskoj općini Milaševac

U selu Brezovcu stoje 33 ognjišta graničarska prama 25 slavenskih i 27 tudinskih, u Mlinskoj 76 ognjišta graničarskih

prama 50 tuđinskih, u Pašijanu 80 graničarskih prama 65 tuđinskih, u Palešniku 71 graničarsko prama 12 slavenskih i 42 tuđinska, u Galovcu 79 graničarskih prama 1 slavenskom i 35 tuđinskih.

U Hercegovcu od 193 ognjišta 97 su graničarske a 96 slavenskih, u Velikim Zdencima od 218 ognjišta imade 108 graničarskih, 109 slavenskih i jedno tuđinsko. U Gornjem Šarampovu od 112 ognjišta imade 72 graničarska, 36 provincijalska i 4 slavenska, u Križu od 184 ognjišta imade 115 graničarskih, 51 provincijalsko, 6 slavenskih i 12 tuđinskih.

Po narodnosti graničari su svi Hrvati ili Srbi, ter se po vjeri katolici nazivaju Hrvatima, a grčko-istočnjaci Srbima. Naseljeni provincijalci većinom su iz Zagorja, Međumurja i Primorja. Naseljeni Slaveni većinom su Česi i Moravci, manje Kranjci i Štajerci. Tuđinci su većinom Mađžari i Njemci.

O čisto autohtonom žiteljstvu u Krajini ne možemo govoriti. Razlogom tome jesu turske navale u Balkanu, te bježanje balkanskog žiteljstva iz svoje domaje pred turskim igom, naseljujuć mirnije krajeve jačih imperija. Koli križevačka toli đurdevačka Krajina prvi su dijelovi naše domovine, koji su od Turaka opet natrag osvojeni i činili branik pred nekrstom, koji je harao Slavonijom. Natrag osvojeno tlo bilo je krunsko dobro, a uz ostali domaći živalj naseljavano je uz vojne uvjete, iz svih krajeva monarhije kao i pridošlicama sa Balkana (i po koja čak iz grčkih otoka), koja su bježala pred silom Turadi.

Lopašićeva Monumenta confinaria, krvave stranice hrvatske povjesti, utvrđuju nam činjenice ovdje istaknute.

Za mirnije kasnije doba vojevali su naši Krajišnici kao stupovi države i krune u dalekim njemačkim krajevima doprli su čak u Španiju u španjolskom naslijednom ratu, borili se u Italiji i Mađžarskoj. Svi ti ratovi, sva ta putovanja donijela su ako i najmanje, a to ipak novih elemenata. Regiments-komando naseljivalo je sad pojedince uzadruživši ih krajiškim zadrugama, sad pak cijele krajeve naseljenicima. Tako vidjamo Krajišnike u Novim Plavnicama (Penija), koji su porijeklom Česi. Pojedina

imena kao Kavur, Halas, Majer, Bota, Hasperger, Senber itd. nepokazuju nit slavskog, a kamo li hrvatsko-srpskog porijekla.

Primjetiti nam je, da je k tome prije okupacije Bosne i Hercegovine mnogo prebjeglica nastanjeno u ovom kraju, koji su se vratili u jeseni 1878. natrag — ali gdje koji je od njih ovdje ostao.

Ma da je uz ostavši domaći i pridošli heterogeni živalj stvorio današnje pučanstvo varaždinsko-križevačke Krajine, a vojni komando njemstvo širio, uza sve to je većina žiteljstva zadržala narodno obilježje hrvatsko-srpsko.

Narod je to priprost, pošten i pronicav sa svim slavenskim vrlinama i manama — voli priču i pripovijest, a sastaje se rado svetkom i nedeljom u sastanke, na crkvene godove i sajmove. Lijepu riječ prihvaća, a šalu šalom odbija, dok nevoli mrkosti i nepristupačnosti. Strepi nad svojinom, pa se za medaše svada i pravda. Muškarac nije tako radišan, košto je žena graničarka. I danas je u krajišniku ostao neki kult vojsci i oficiru. Starci rado pripovijedaju o doživljajima u ratovima, a mladi vole pjesan, igru i igranku.

Žiteljstvo je ovog kraja zdravo i jako, a podpada pod slijedeće zdravstvene općine: (Vidi skrižaljku na 18. strani).

Javne ljekarne su u Garešnici, Križu, Kloštru, Ivaniću i Čazmi na teritoriju imovne općine križevačke, dok primalja imade više i u pojedinoj općini.

Pomor je godišnji prema broju pučanstva popriječno 16 do 20‰, većinom staraca i djece.

U okolici Čazme i Križa vidjamo još drvenih kuća od hrastovih mostnica, stare zadimljene prostrane zadružne kuće izčezavaju, dok se još uvijek rabe podsjeci u dno kuća, a krovni odar leži na stupovima, dočim su stijene ili od brvanja ili od pletera, zamazane blatom. Zidanice kuće još sveder malo napreduju.

Ritak kao pokrov kuća biva sve ređi, dok ga zamienjuje crijep. Otvorena ognjišta ustupaju svoja mjesta štednjacima i pećima, a dimnjaci počinju dizati se nad krovovima.

Zdravstvene općine	Zdravstvenu op- ćinu sačinjavaju općine upravne	Zdravstvenu službu vrši liječnik	Sa sjedištem
Gudovac	Gudovac	kr. kot. oblasti liječnik	Bjelovar
Ivanska	Štefanje Ivanska Berek	opć. liječnik	Ivanska
Sveti Ivan-Žabno	Sveti Ivan-Žabno Farkaševac	opć. liječnik	Sv. Ivan Žabno
Vojakovac	Vojakovac	kr. kot. oblasti liječnik	Križevci
Čazma	Čazma	kr. kot. oblasti liječnik	Čazma
Garešnica	Hercegovac Garešnica Veliki Zdenci dio Vukovja	kr. kot. oblasti liječnik	Garešnica
Kutina	dio Vukovja	kr. kot. oblasti liječnik	Kutina
Kloštar Ivanić	Kloštar Ivanić Križ	općinski liječnik	Kloštar Ivanić
Sokolovac	Sokolovac	kr. kot. oblasti liječnik	Koprivnica

Napredujući u timarenju marve i gojenju konja, počinje naš krajišnik podavati više pažnje dobrim stajama i prikladnim šupama, no još uvijek ostaje kod svoje nevaljale krušne peći u oboru ili šljiviku, što no guta ogrijev.

Dvorišta ne ograđuju se više jakim, pače više puta ogromnim hrastovim stupovima i hrastovim tarabama, kako je to nekoč bivalo, dobri su i jelovi štaketi, a videti je tu i tamo već i žica i živica.

(Nastavit će se)

Obračunanje šteta učinjenih po divljači u šumi.

U feudalno doba imala su samo zemaljska gospoda i vlastela pravo vršenja lova u šumama. Otkupom kmetstva utrnilo je pravo zemaljske gospode u tuđim šumama divljač loviti. Pravo izvršivanja lova ograničilo se kasnije na vlastiti posjed, kako kod privatnika, tako i kod države, općine i t. d. Razvoj lova u prošlosti bio je od velikog upliva na razvitak šumarstva u svim državama. Poznato nam je, da se iz lovačkog stališa razvio šumarski stališ.

U naprednim zemljama raste važnost lova u narodno-gospodarskom pogledu sve više. I kod nas se u najnovije vrijeme važnost lova u gospodarskom životu našega naroda sve više priznaje i ističe. Kao živi dokaz tomu možemo navesti, da se u zadnje vrijeme kod dražbe općinskih lovišta polučuju sve veće godišnje zakupnine. Još više se kod naše vlastele diže iz godine u godinu prihod lova.

Uporednim putevima sa množenjem divljači, rastu ali i štete, koju divljač u šumama čini. U naprednim zemljama izdaju se posebne instrukcije za obračun šteta, koju divljač u šumama čini. U 10. broju lista »Forstwissenschaftliches Centralblatt« od prošle godine priopćena je u kratkim crtama takova instrukcija velike vojvodine Badenske.

Držimo, da ćemo poslužiti dobroj stvari, ako u našem listu donesemo najvažnije ustanove te instrukcije, jer nema sumnje, da će i kod nas biti mnogo i mnogo slučajeva, u kojima će se morati ustanoviti vrijednost štete, koju je divljač u šumi učinila.

Nu prije toga reći ćemo koju riječ sa čisto teoretskog gledišta o načinu obračuna štete, koju divljač u šumi učini. Na osnovu zasada nauke o računanju vrijednosti šuma, možemo ustanoviti vrijednost svake štete, koju se u šumi učini, bilo po čovjeku ili životinjama. U naučnim knjigama obradjuju se takova praktična pitanja vrlo slabo ili nikako. I literatura je u tom pogledu dosta mršava. Mi ćemo se u svemu držati izvoda u tom predmetu nadšumarnika Pilza*.

* Allgemeine Forst- u. Jagdzeitung 1905. str. 4, 37.

Mišljenja vlasnika šume i zakupnika lovišta o naknadi štete, učinjene u šumi po divljači, vrlo se razilaze. Dokle zakupnici lovišta drže, da se u opće nemaju naknađivati štete, koje divljač u šumi učini, jer takove štete u šumi tobož ne postoje, te ih vlasnici šuma i njihovi činovnici izmišljaju, dotle vlasnik šume ili njegov prerevni činovnik vidi štetu i ondje, gdje je u istinu nema, ili je ona tako malena, da bi za volju mira bilo bolje, da se na nju ne uzme nikakav obzir.

Na takovu shvaćanju kod jedne i druge stranke ne može se ništa promjeniti, jer iz pojmljivih razloga zakupnik lovišta nastoji, da izmakne dužnosti naknade štete, na koje se možda ugovorom obvezao, a s druge strane vlasnik šume uporno traži ispunjenje ugovorom preuzetih dužnosti.

Ne samo, da izmedju vlasnika šum i zakupnika lovišta postoje različita mišljenja o naknadi štete, koju divljač u šumi učini, nego i izmedju šumarskih stručnjaka vladaju različita mišljenja o samoj šteti.

Ne leži razlika u shvaćanju možda u tomu, da strastven lovac gleda drugim očima po divljači u šumi učinjenu štetu, nego li recimo šumarski stručnjak, koji nema nikakovog interesa za lov. Ta razlika u glavnom leži u različitom shvaćanju veličine same štete. Tako n. pr. obgriženi izbojci na biljkama uz put jesu velika šteta za onoga, koji ne zna, da će se te biljke kasnije radi proširenja puta morati posjeći; obgrižene biljke u bukovoj branjevini ne mogu se smatrati velikom štetom, jer će u tom slučaju iz korijenja potjerati mladice, koje će mnogo jače rasti; savijena mlada stabla uslijed češljanja rogovlja, ne mogu se smatrati velikom štetom, ako će se ta stabla kod prve prorede izvaditi. Nadalje leži razlog različitom shvaćanju štete, učinjene u šumi po divljači, u metodi obračuna štete. Kod šumarskih stručnjaka ne vlada jedinstven princip za ustanovljenje štetâ, učinjenih po divljači u šumi. Najjednostavnija se stvar iz temelja različito prosudjuje, što redovno radja hrdjavim posljedicama.

Za požaliti je, da se rezultatima računa, izvedenim na osnovu nauke o računanju vrijednosti šuma, ne priznaje još

uvijek nužna važnost, jer su faktori, o kojima se kod računa služimo, promjenljive veličine, te što neki drže, da su računi izvedeni za dugi period vremena, pjesma budućnosti. Nu na-protiv tomu mišljenju možemo ali ustvrditi, da i približno točni račun, jest uvijek bolji, nego li nikakov račun, te da na po- zitivnoj podlozi izvedeni račun o raznim gospodarskim pitanjima, jest uvijek sjegurnije i korisnije mjerilo, nego li nekontrolirano mnijenje pojedinca. To nas sve vodi do spoznaje, da razne štete u šumi moramo obračunati na temelju općih zasada nauke o računanju vrijednosti šuma. Riješenje takovih zadaća tim je lakše, što se u uredjenom šum. gospodarstvu lahko mogu pro- naći svi oni faktori, koje kod obračuna trebamo, te koji se fak- tori uz najveće opreze moraju uzimati. Kod toga posla ne smiju se cijene drva iz pojedine slučajne godine uzeti, nego se mora uzeti prosječna cijena od više godina. Obično se uzima prosječna cijena od najmanje 10 godina, a u izvanrednim slu- čajevima (vjetar, kukci) polučene cijene, ne smiju se u račun uzeti. Drvne mase s kojima se računa, moraju odgovarati pro- sječnim prihodima dotičnog zemljišta. Sječivi prihod i prihodi proreda moraju se za različite sječne dobe i starost sastojine, u prvom redu iz valjano vodjenih kontrolnih knjiga, a u drugom redu iz prikladnih skrižaljka prihoda i prirasta, uzeti. Kod ure- djenog šumskog gospodarstva poznati su i sortimenti, u koje se drvo izradjuje, kao i svi troškovi, koji se kao prosjek za više godina moraju uzeti. Ako se valjana šumska statistika o svemu tomu vodi, mogu se svi ti podaci uz nuždni oprez odmah uzeti.

Vrlo je važno razvrstanje drva u sortimente. Ako se drvo prodaje prema dimenzijama, a osobito prema debljinskim razre- dima, to nam je moguće za veličinu odštete i sječnu dobu vrlo važni kvalitativni prirast ustanoviti. Konačno se mora uzeti nuždni obzir na visinu kamatnjaka. Ne traži se mnogo, ako se zahtijeva, da se za svako gospodarstvo ima posebno kamatnjak ustanoviti i to gledom na vrst i veličinu posjeda, vrst drva i uzgoja, te ophodnju.

Ako su svi ti faktori uzeti iz samog gospodarenja, to onda razne zadaće o odšteti nije teško riješiti tako, da rezultati podnesu objektivnu kritiku i da budu i nestručnjaku razumljivi.

Na osnovu naprijed razloženog navesti ćemo u tu svrhu nekoliko primjera.

U šumama, koje su uređene za valjano šumsko gospodarenje, nalazi se stanoviti broj divljači. Šuma bez divljači nije samo za lovca, nego i za svakoga prijatelja i ljubitelja prirode isto, što i lijep i miran park bez ptica pjevačica.

Obratno je pako kod velikog broja divljači u šumi nemoguće provadjati šumske kulture bez velikih žrtava za ograde. Oni, koji iz velike ljubavi spram lova, podržavaju u šumi toliko divljači, kao u kakovom zvjerinjaku, jesu najveći neprijatelji lova, jer povijest nas dovoljno uči, da odviše veliki broj divljači u jednoj šumi, jest od veće štete, nego li koristi. Jedino privatnik sa velikim površinama šuma, može u njima podržavati mnogo divljači na štetu šume. Nu što je moguće privatnom posjedniku šume, nije dozvoljeno državi, općini i drugim juridičkim osobama. I tu je najbolja zlatna sredina.

Kako se dakle imaju prosudjivati štete, koje divljač u šumi učini?

Nema sumnje o tomu, da posjednik šume, koji pravo lova u šumi drugomu proda, mora nositi i štete, koje normalni broj divljači u šumi učini, jer dotični zakupnik lovišta zakupljuje ga radi divljači, koja se u šumi nalazi. Nu pošto se divljač hrani sa biljkama iz šume, to dosljedno tomu ona čini i štetu u šumi. Nepravo i nelogično bi bilo od zakupnika tražiti, da namiri štete, koje u šumi nalazeći se normalni broj divljači učini.

Nu teško je pitanje: Što se ima razumijevati pod normalnim brojem divljači? Mišljenja se u tom pitanju vrlo razilaze, te se ne će protivne stranke u tom pogledu nikada složiti.

Dopustivi broj divljači u šumi ravna se po tlu, klimi, položaju, vrsti drva i uzgoja, te načinu hranjenja divljači.

U tom pogledu ima toliko odlučujućih faktora, da bi bio

vrlo smion čin onoga, koji bi za svaki pojedini kraj jedne zemlje propisao jednak broj divljači.

Ispravno bi bilo, da se normalni broj divljači ne prosudjuje po broju komada, nego po veličini šteta, koje divljač u šumi čini.

Ako se veće šumske kulture ne mogu podići, ako se stanovita vrst drva uz primjerene žrtve ne može nikako podići, ako su mlada stabla hrpimično guljenjem kore oštećena, ako cijeli urod žira i bukvice divljač poždere, to u tom slučaju ne može biti govora o normalnom broju divljači.

Istaći moramo, da površno prosudjivanje štete dovodi često do toga, da se jače štete, učinjene na manjim površinama, pripisuju tobož prekomjernom broju divljači u šumi. Mislimo kod toga na štete, što ih čine srne na mladim kulturama. Jedna hrastova kultura u sredini bukove ili borove sastojine, može od jedne srne, ili čak od jednog laneta, koje se neprestano u toj kulturi zadržaje, biti tako oštećena, da se bez ograde ne može nikako podići.

Sjetva žira, bukvice i kestena ne može se s uspjehom svrsi privesti u kraju, gdje se makar prolazno zadržavaju divlje svinje; ako takova kultura slučajno i uspije, ima se za to zahvaliti slučaju, s kojim ali napredan šumo-posjednik ne može računati.

Nije dakle ni veličina učinjene štete pouzdano mjerilo za prosudjivanje normalnog broja divljači. Treba pored bogatog iskustva i oštrog opažanja prilika u šumi i na divljači, imati objektivan sud o veličini štete, koju divljač učini, te u stano-vitom slučaju pravedno priznati krivnju šumo-posjednika za učinjenu štetu.

Dovoljno je istaći, da pored i najmanjeg broja divljači, ne možemo stanovite kulture bez ograde i koje druge zaštite provesti. Tko sjetvu žira, bukvice i kestena u šumi bez zaštite ili ograde provodi, tko stanovitu vrst drva iz nova u šumi pojedince želi uzgojiti, tko mladu jelovu i bukovu kulturu, koje srne rado napadaju, želi u malim površinama bez zaštite uzgojiti, taj se ne može ubrojiti među napredne šumo-posjednike, i on ne može s pravom zahtijevati, da mu se šteta namiri.

Kako u pojedinom slučaju možemo štete visoko procjenjivati, ovisi o ustanovama zakupnog ugovora, koje se odnose na naknadu štete.

Svrha je naša ovdje pokazati, na koji se način ima procjeniti šteta, koju divljač u šumi učini, bio zahtijev odštete pravedan ili nepravedan. Kod toga ćemo na primjerima pokazati, koji zbilji odgovaraju, da na znanstvenoj podlozi ustanovljena šteta, jest neobično niska i da daleko stoji ispod one, koju čovjek prema svojim osjećajima procjeni. To proizlazi otuda, što štetu čini divljač na mladim kulturama, te što je kod računanja vrijeme diskontiranja vrlo dugačko, uslijed česa je rezultat malen.

Praksa obično pregleda ovaj dosta važni odnošaj između sadanje imaginarne vrijednosti i buduće vrijednosti zrelog produkta, te na štetu zakupnika lovišta računa s njegovom budućom vrijednošću.

Štete u glavnom nastaju: obgrizanjem lišća, četinja, mladica, pupova, guljenjem kore, glodanjem kore i korijenja, savijanjem mladih stabala prigodom češljanja rogovlja, te žderanjem šumskog sjemenja.

Divljač, koja štete u šumi čini, jest od dlakara: jelen, srna, divlja svinja i zec; od pernate divljači jest: gnjeteo (fasan) i tetrijeb.

Šumsko drveće, na kojem divljač štetu čini jest: jela, smreka, hrast, grab, jasen, bukva i razno drugo tudje drveće.

Temeljna načela za ustanovljenje vrijednosti štete.

Prema vrsti učinjene štete i starosti oštećene sastojine, može se vrijednost štete ustanoviti na razne načine, i to:

a) Ako se oštećena biljka može kasnije oporaviti, to se šteta ima smatrati kao izgubljeni prirast glavnog sječivog prihoda i prihoda prorede između oštećene i neoštećene sastojine u doba sječe. U tomu slučaju mora se ustanoviti sadanja vrijednost budućih prihoda, koje će sastojina dati, koja vrijednost je jednaka šteti. Kod ustanovljenja sadanje vrijednosti budućih

prihoda ne smijemo iz vida izgubiti činjenicu, da će ti prihodi uslijed oštećenja biti apsolutno manji i to bilo uslijed duljeg obgrizanja, bilo uslijed guljenja kore, pa će se za to buduća stabla radi eventualne truleži, zavijenosti debla itd. izradjivati u manje vrijedne sortimente.

b) Ako su biljke sasma oštećene, da se moraju novim zameniti, to se za oštećene biljke bez obzira na to, da li su naravnim ili ručnim načinom uzgojene, ustanovi troškovna vrijednost, koja se sastoji iz vrijednosti sviju troškova, koje je vlastnik šume od početka pa do vremena oštećenja imao.

I. Obgrizanje lišća, iglica, mladica i pupova mladim biljkama (Verbiss).

Ta se šteta sastoji u tomu, da divljač može mladu biljku sasma obgrizti, ili rano usadjeću biljku iz zemlje izčupati, ili djelomično obgrizti izbojke i pupove. Na taj se način biljka sasma uništi, ili u svojem razvoju tako zaostane, da nastupi deformacija debla na štetu kvaliteta drva.

Prema tomu možemo razlikovati:

1. Potpuno uništenje mlade sastojine obgrizanjem.

Ovu štetu čini divljač redovno na branjevinama. Vrijednost štete jednaka je svim troškovima i najvećoj godišnjoj zemljišnoj renti.

N. pr. Srne su obgrizle posvema jednu 5 godišnju hrastovu kulturu na površini od 2 jutra. Kolika je vrijednost štete, ako je prihodna vrijednost zemljišta $B = 400$ K, troškovi za upravu i čuvanje iznose godišnje $v = 3$ K po jutru, po čemu je $V = \frac{v}{o.p} = \frac{3}{0.03}$, kulturni trošak $C = 50$ K po jutru, a $p = 3\%$?

$$x = (B + V) (1 \cdot_{op}^n - 1) + c \cdot 1 \cdot_{op}^n = \left(400 + \frac{3}{0.03} \right) (1 \cdot_{03}^5 - 1) + 50 \times 1 \cdot_{03}^5 = 500 \times 0 \cdot_{1503} + 50 \times 1 \cdot_{1593} = 137 \cdot_{62} \text{ K ili za 2}$$

$$\text{jutra} = 275 \cdot_{24} \text{ K.}$$

2. Djelomično uništenje samo jednog dijela kulture obgrizanjem.

Vrijednost štete jednaka je troškovnoj vrijednosti uništenog dijela i najvećoj godišnjoj zemljišnoj renti, te još i odšteti, koja će uslijed praznina, odnosno nejednoličnosti sastojine nakon popunjavanja, nastati. Veličina površine uništene kulture mora se napose ustanoviti i odlučiti, može li se još pošumiti. Ako je kultura podignuta sadnjom biljka u redove, može se površina uništene kulture ustanoviti na osnovu broja uništenih biljka i razmaka redova.

Što se tiče one odštete, koja bi se imala platiti radi buduće manje vrijednosti nejednoliko stare sastojine, to se ima prije svega odlučiti, da li će se nastale praznine moći pošumiti ili ne. Ako je pošumljenje bilo ma s kojeg razloga nemoguće, to nastaju praznine i neproduktivne površine, koje će ostati gole sve do sječe postojeće sastojine. Kod ustanovljenja visine te odštete, mora se u vidu držati, da će dotične praznine uslijed razvoja sastojine biti sve manje, tako da će u početku gole površine na kraju sasna nestati.

Šteta, koja nastaje otuda, da ta površina stoji gola, dakle ne nosi nikakove koristi, jednaka je zbroju godišnjih zemljišnih renta i kamatima upravnog kapitala od vremena učinjene štete, pa do sječe sastojine, odnosno do vremena, kada će te čistine nestati.

Ako se te praznine mogu popuniti, to se nastala odšteta ima tražiti u troškovima novog pošumljenja i u manjoj vrijednosti, koja nastaje uslijed lošijeg razvoja tako nastale mladje sastojine; nadalje u manjoj vrijednosti prihoda prorede, u manjoj vrijednosti tla, te konačno u manjoj vrijednosti stabala, koja se nalaze na rubu sastojine, odnosno čistine.

N. pr. 1. U jednoj jelovoj sastojini od 15 godina u površini od 5 kat. jut., koja je naravnim načinom podignuta, uništeno je 20% površine obgrizanjem po divljači. Nastale praznine mogu se s jelovim biljkama popuniti tako, da u buduću osim razlike u starosti, ne će od tuda nikakova šteta nastati. Kolika

je vrijednost štete, ako je prihodna vrijednost zemljišta $B = 150$ K, troškovi uprave, čuvanja, poreza itd. iznose godišnje $v = 2$ K po jutru, a kulturni trošak $c = 20$ K po jutru i $p = 2\%$?

$$x = [(B + V) (1 \cdot_{op}^{15} - 1) + 20 \cdot 1 \cdot_{02}^{15}] \times 5 \times 20\% = [(150 + 100) \cdot 0 \cdot_{3459} + 20 \cdot 1 \cdot_{3459}] \times 5 \times 20\% = 103 \cdot_{40} \text{ K.}$$

2. U jednoj 10 godišnjoj smrekovoj sastojini od $2\frac{1}{2}$ ha površine, koja je u redovima od 1.2 m razmaka zasadjena, jest 2360 biljka posvema od divljači uništeno. Od time nastalih čistina može se samo 14 ari sa biljkama crnog bora popuniti, a manje čistine moraju ostati nepošumljene, nu može se očekivati, da će ih do 60. godine nestati, jer će se sastojina sklopiti. Koliko iznosi šteta, ako je prihodna vrijednost zemljišta $B = 400$ K, troškovi uprave, poreza i čuvanja iznose po ha 5 K godišnje, a kulturni trošak $c = 40$ K po ha, $p = 2\frac{1}{2}\%$?

Pošto u razmaku redova 1.2 m ide na ha 6944 biljka, to je u svemu 34 ara površine uništeno, od koje površine se ne može 20 ari pošumiti.

Odšteta se sastoji u:

a) u troškovnoj vrijednosti 10 godišnje sastojine ua površini od 34 ha;

b) u sadanjoj vrijednosti 50 godišnjih zemljišnih renta i kamatima upravnog kapitala kroz 50 godina od površine, koja se ne će pošumiti i koja je u početku 20 ari velika, a kasnije sve manja i manja. Uzmimo, da će na kraju ophodnje ostati od te površine 10 ari golo, to sveukupna vrijednost odštete iznosi:

$$\begin{aligned} & x [(B + V) (1 \cdot_{op}^n - 1) + c \cdot 1 \cdot_{op}^n] \times 0.34 \text{ ha} + [(B + V) 0 \cdot_{op}] \\ & \frac{1 \cdot_{op}^n - 1}{1 \cdot_{op}^n \cdot 0 \cdot_{op}} \times 0.10 \text{ ha} = [(400 + 200) (1 \cdot_{025}^{10} - 1) + c \cdot 1 \cdot_{025}^{10}] \times \\ & \times 0.34 + [(400 + 200) \cdot 0 \cdot_{025}] \frac{1 \cdot_{025}^{10} - 1}{1 \cdot_{025}^{10} \cdot 0 \cdot_{025}} \times 0.10 = \\ & = (600 \times 0 \cdot_{2801} + 40 \times 1 \cdot_{2801}) \times 0 \cdot_{34} + (600 \times 0 \cdot_{025}) \times 8 \cdot_{5302} \times 0.10 \\ & = 74 \cdot_{55} + 12 \cdot_{80} = 87 \cdot_{35} \text{ K} \end{aligned}$$

Kod ovog računa imali smo u vidu slijedeće:

a) Ponovo pošumljenje čistina s crnim borom ne će biti za buduću sastojinu od nikakovih posljedica;

b) Od površine nepošumljenih čistina uzeli smo, da će polovica t. j. 10 ari ostati neprivedena šumskoj kulturi.

c) Jednostavnosti radi uzeli smo, da su u kapitaliziranoj renti sadržane i sve hrdjave posljedice, koje će sobom donijeti nepošumljene čistine gledom na manje prihode i kvalitet drva. U istinu ne će se time izravnati sve štete, jer će stabla na rubovima čistina razviti jače grane i time tehnički biti manje vrijedna.

3. Posvemašnje uništenje pojedinih biljaka obgrizanjem.

U ovom slučaju ima se vrijednost pojedini^h biljaka nadoknaditi. U većini praktičnih slučajeva biti će dovoljno, da se vrijednost pojedine biljke ustanovi po prodajnoj vrijednosti presadnica iz biljevišta. Tako ustanovljena vrijednost pojedine biljke, predstavlja najnižu cijenu, jer se pojedine biljke izvan biljevišta redovno sa većim troškom uzgoje, nego li u biljevištu. U prijepornim slučajevima ustanovljuje se vrijednost na osnovu troškovne vrijednosti:

$$x = (B + V) (1 \cdot op^n - 1) \times c \cdot 1 \cdot op^n.$$

Kod toga se mora prije svega ustanoviti površina zemljišta, koju biljka zaprema. Ako se uzme ona površina, koju će biljka u doba sječe zapremati, to se ta buduća površina mora u račun uzeti; ako će se pako ova sadanja manja površina u koju drugu svrhu upotrijebiti, to se ima ova zbiljna površina u račun uzeti.

N. pr. Jedna na samo stojeća 6 godišnja kestenova biljka jest od divljači uništena. Kolika se odšteta mora platiti, ako se uzme u račun površina zemljišta, koju bi biljka u doba sječe zapremala, ako je prihodna vrijednost zemljišta $B = 500 \text{ K}$ po hu, a troškovi uprave, čuvanja i poreza iznose 4 K po hu godišnje, ako su kulturni troškovi po komadu iznosili 0.60 K , te ako bi biljka u doba sječe zapremala površinu od $\frac{1}{2}$ ara i ako je $p = 2\%$?

$$x = (B + V) (1 \cdot_{op}^n - 1) \frac{0.5}{100} + c \cdot 1 \cdot_{op}^n = (500 + 200)$$

$$(1 \cdot_{02}^6 - 1) \times \frac{0.5}{100} + 0.6 \times 1 \cdot_{1262} = 0 \cdot_{44} \times 0 \cdot_{68} = 1 \cdot_{12} K.$$

4. Oštećenje sastojine obgrizanjem po divljači.

Šteta je jednaka vrijednosti izgubljenog prirasta i to gledom na njegovu količinu i kvalitet. Kvalitet izgubljenog prirasta dolazi u obzir onda, ako je oštećenje pojedine biljke takovo, da je opravdana bojazan, da će nastupiti promjena u formi oštećenog stabla.

Šteta u ovom slučaju može se ustanoviti na osnovu:

a) prihodnih vrijednosti sastojina; b) prirasta.

ad a) Od prihodne vrijednosti neoštećene sastojine, ima se odbiti vrijednost oštećene sastojine, a razlika u vrijednostima jednaka je šteti.

Kod izračunavanja možemo tako postupati, da uzmemo, da će oštećena sastojina spram neoštećene, doći za toliko godina kasnije do sječe, za koliko je potrebno, da se gubitak na prirastu sasma namiri, ili da uzmemo, da će oštećena sastojina upravo za isto toliko godina kasnije doći do sječe, nego li neoštećena sastojina.

Da li ćemo se za jedan ili drugi slučaj odlučiti, ovisi o tomu, kakav položaj zauzima sastojina u sjekoredu, u kojem će ona po gospodarstvenoj osnovi morati doći do sječe, te da li doba sječe u opće ne ovisi o sjekoredu.

Ako postoji djelomični gubitak na prirastu, to se ima starost za broj godina izgubljenog prirasta umanjiti; ako se moramo opravdano bojati, da će oštećenje sastojine obgrizanjem imati posljedica na kvalitet drva, to se i na to mora obzir uzeti; nadalje se mora obzir uzeti i na kasnije vrijeme, u kojem će prihodi prorode unilaziti. Prihodi prorode će za toliko godina kasnije unići, za koliko je prirast izgubljen.

U koliko se u opće ne će sječna doba oštećene sastojine promjeniti od one neoštećene, to se kod izračunavanja prihodne vrijednosti sastojine mogu kamati od zemljišnog i upravnog kapitala ispustiti iz računa.

ad b) Veličina štete može se ustanoviti i tako, ako se ustanovi vrijednost izgubljenog tekućeg i popriječnog prirasta. Ustanovljenje tekućeg prirasta u mladjoj sastojini direktnim putem pomoću Presslerova svrdla, jest vrlo teško, pa se u tom slučaju moramo poslužiti sa prikladnim skrižaljkama prihoda i prirasta

Ustanovljenje štete na osnovu popriječnog prirasta čini se na prvi pogled najjednostavnije, nu ipak je taj način dosta nepouzdan i samo kod niske ophodnje daje približno točne rezultate, a to za to, što je popriječni prirast jednak tekućem u doba kulminacije popriječnog prirasta. Kod visoke šume leži vrijeme kulminacije popriječnog prirasta u dobi, u kojoj je sastojina tako već odrasla, da joj divljač obgrizanjem ne može učiniti nikakove štete.

Od osobite je važnosti ustanovljenje vrijednosti prirasta. Ne radi se tu o tomu, da se vrijednost sadanjeg prirasta stavi jednaka vrijednosti u doba sječe, jer sadanji prirast nastaje na mladjoj sastojini i u buduće tek će imati pravu svoju vrijednost. Prema tomu bi došli do vrlo krivih rezultata, kada bi uzeli, da je vrijednost sadanjeg prirasta jednaka onoj u budućnosti, nego se vrijednost sadanjeg prirasta mora ustanoviti diskontiranjem iz njegove buduće vrijednosti. Nu pošto se prirast jedne sastojine odnosi na sječivu drvenu masu i na drvenu masu od proreda, to se u tu svrhu ne smije ustanoviti samo vrijednost jedne ili druge vrsti drvne mase.

(Svršit će se).

Osobne vijesti.

Imenovanja. Njegova Preuzvišenost gosp. kr. ug. ministar za poljodjelstvo, obnašao je visokim odpisom od 5. studenoga 1910. broj 8700 predsj. u sjedinjenom statusu državnih šumarskih činovnika u upravi državnih šuma u Hrvatskoj i Slavoniji, u području kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu, imenovati svršene slušatelje kr. ug. šumarske visoke škole u Ščavnici Ivana Körösi-a i Arpada Volczera, nadalje šumarskog vježbenika kod društva aust. drž. željeznica Antuna Máricsa, privremenim kr. šum. inžinirskim vježbenicima.

Njegova Preuzvišenost ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije imenovao je: Šumarnika i upravitelja gospodarstvenoga ureda ogu-

linske imovne općine Dragutina Lasmana, te šumarnika i upravitelja gospodarstvenoga ureda gradiške imovne općine Rudolfa pl. Rukavinu, nadšumarnicima u VII. činovnom razredu; nadšumara ogulinske imovne općine Andriju Čopa, šumarnikom i zamjenikom upravitelja gospodarstvenog ureda u VIII. činovnom razredu; kotar. šumara iste imovne općine Josipa Rukavinu, nadšumarom u IX. činovnom razredu; nadalje protustavnika te imovne općine Stjepana Šimića, nadšumarom procjeniteljem u IX. činovnom razredu; te šumara iste imovne općine Vjekoslava Bubenja, šumarom-računovodjom u X. činovnom razredu; te konačno šumarskog vježbenika gjurgjevačke imovne općine Petra Kovača, zatim šum. vježbenika gradiške imovne općine Milorada Sekulića i Milana Trivanovića, te šumar. vježbenika slunjske imovne općine Ivana Murića, šumarskim pristavima u XI. činovnom razredu.

Odlikovanje. Gospodinu Teodoru Müncku, knež. šumar. tajniku u Virovitici, podjelio je njegov vlastelin knez Gjuro Schaumburg-Lippe, svom kućnomu redu pripadajući srebrni krst za vjernost i zasluge.

Društvene vijesti.

Zapisnik spisan dne 24. rujna 1910. u Šumarskom domu prigodom održanja sjednice upravljajućeg odbora Prisutni: I. Podpredsjednik Robert Fischbach; II. Podpredsjednik Josip Havas; Blagajnik i zamjenik tajnika Ljudevit Szentgyörgyi; Odbornici: Marino de Bona, Benak Vinko, Dojković Vilim, Kern Ante, Lasman Dragutin, Metlaš Jovan, Partaš Ivan, Rukavina pl. Rude, Ružička August i Tölg Vilim

Ispričali se: Predsjednik presv. g. Marko grof Bombelles i ostali odbornici.

I, Podpredsjednik Robert Fischbach kao predsjedatelj otvara sjednicu uz ustanovljeni dnevni red, nakon što je pozdravio prisutne odbornike.

Točka I. Čitanje i ovjerovljenje zapisnika prošle odborske sjednice od 17. svibnja 1910.

Zapisnik bje nakon pročitavanja uzet na znanje bez primjetbe, a za ovjerovljenje istoga izabrana su gg. Marino de Bona i Rude pl. Rukavina.

Točka II. Izvješće o tekućem poslovanju: G. I. Podpredsjednik priopćuje, da je preuzeo škontraciju društ. blagajna dne 24. rujna 1910. te da je zaključio:

1. Dnevnik društvene imovine sa ostatkom od . . . 6083 K 03 f. koji se sastoji iz:

3 kom 4 $\frac{1}{2}$ % zadužnica hrv. slav. zem. hipot. banke u Zagrebu glaseća na	4000 K — f.
uložnice I. hrv. štedione br. 139.142 sa	2000 K 17 f.
Cheque knjižice komerc. banke sa	27 K — f.
gotovine u blagajni	55 K 86 f.

Što čini ukupno 6083 K 03 f.

2. Dnevnik pripomoćne zaklade sa ostatkom od . . . 12701 K 79 f. koji se sastoji iz:

3 kom. $4\frac{1}{2}\%$ zadužnica hrv. slav. zem. hipot. banke u Zagrebu glaseće na 2200 K — f.
ulož. I. hrv. šted. u Zagrebu br. 103.876 sa 10501 K 79 f.
Što čini ukupno 12701 K 79 f.

3. Dnevnik zaklade osnovane u spomen pok. A Bo-
rošića sa ostatkom od 1943 K 40 f.
koji je uložen u I. hrv. štedioni na uložnicu br. 154.580.

Glede gotovine pod 2. uložene u I. hrv. štedioni stavlja podjedno pitanje, koji bi se vrijednostni papiri radi boljeg ukamaćenja imovine imali nabaviti.

Odbor prima izvješće o stanju blagajna na znanje, a nabavu vrijednostnih papira za Pripomoćnu zakladu prepušta predsjedništvu.

Zamj. tajnika priopćuje:

1. Da su se kao članovi I. razreda prijavili: Josip Bican, bos. herc. nadšumar u Davidoviću; Josip Štefković, šum. vježbenik gjugjev. imovne općine; Stjepan Kopf, vl. okruž. šumar u Budincima; Stjepan Naglič, trgovac u Okučanima; Pajo Popović, kr. kot. šumar u Vrbovskom i Robert Bokor, kr. drž. šum. nadsavjetnik u Vinkovcima (prijavljen po II. podpredsjedniku Josipu Havasu)

Primaju se kao članovi.

2 Da je kr. zemalj. vlada, odjel za unutarnje poslove dopitala naredbom od 28. svibnja 1910 br. 17.354 dosadanju zem. podporu društvu sa 1200 K
a za izdavanje Lugarskog viesnika 400 K

Ukupno . . . 1600 K

Prima se zahvalnošću na znanje.

3. Revizionalni odbor za preizpitanje društvenih računa za g. 1908 i 1909. predložio je zapisnik o toj pregledbi, prema kojemu su koli računi, toli bilance za pomenute godine pronađene u potpunom redu.

Uzima se na znanje time, da se zapisnik imade pročitati u narednoj glavnoj skupštini društva.

4. Da su prema zaključku odbora društva od 19. prosinca 1909. bri-
sani iz članstva 28 člana, radi nemarnog plaćanja članarine.

Prima se na znanje, nu podjedno i zaključuje, da se oni, koji bi svoje dugovine naknadno uplatili, ili se makar obvezali to obročno učiniti, imadu ponovno kao članovi evidentirati.

5 Da je u ovog. proračunu osigurana svota od 550 kruna za sastavak kazala za Šumarski list počam od prve godine izdanja do konca g 1910. te pita tko bi imao to kazalo sastaviti?

Zaključuje se, da se u Šumarskom listu za taj sastav razpiše natječaj.

6. Da je g. kr. kot. šumar N. Pleša-Kosinjkić poklonio društvenoj knjižnici 2 primjerka svoje brošurice o Medljiki hrasta.

Uzima se zahvalnošću na znanje.

Točka III. Pretres proračuna za god 1911.

Nakon svestranog proučenja prima odbor predloženi proračun za društvenu imovinu time, da se imadu u razhod uvrstiti još sljedeće potrebe:

1. Prinos od 150 kruna za intern. šumarsku bibliografiju prema proračunu za god. 1910. pošto do sada ta svota još nije izdana.

2. Svota od 550 kruna za sastav kazala za Šumarski list, prema proračunu za g. 1910 pošto i ta svota nije još izdana, i

3. svota od 600 kruna za jubilarni stipendij šumarske akademije, prema svojedobnom zaključku glavne skupštine. Proračun pripomoćne zaklade prima se bez primjetbe.

Glede proračuna zaklade A. Borošića se pako požuruje jur izabrani pododbor da što prije sastavi zakladnicu.

Točka IV Pretres prispjelih podnesaka.

1. Ravnateljstvo kr. gosp. učilišta u Križevcima poziva društvo da sudjeluje kod proslave 50 godišnjice opstanka zavoda, koja će se proslaviti početkom mjeseca listopada t. g.

Zaključuje se, da imade društvo kod te proslave zastupati predsjedništvo — a o tome ravnateljstvo učilišta obavjestiti — a eventualni izdatci u ime društva iz društvene blagajne namiriti.

2. Kr. nadlugari političke uprave predlažu predstavku upravljenu na vis. sabor, radi poboljšanja njihovih životnih i službenih prilika, te mole, da tu predstavku društvo također preporuči kr. zem. vladi.

Zaključuje se, da se imade preporučno predložiti kr. zem. vladi, a odnosnu popratnicu izraditi odbornik g. A. Kern.

3. T. Basara i dr. činovnici I. ban. imov. općine predlažu, da se ovogodišnja glavna skupština urečena za 25. rujna t. g. odgodi na dan proslave 50 godišnjice opstanka učilišta u Križevcima, te da se tamo i održi.

Bezpredmetno obzirom na zaključak pod točkom IV/1.

4. Stjepan Kolenko, podvornik kr. šumar. akademije moli, da mu se stan za kojega sada plaća, bezplatno ustupi.

Molba se ne uvažuje, jer ne ima za to naslova.

5. Kr. zemaljska vlada, odjel za unutarne poslove poziva društvo, da predloži pitanja za samostalno vođenje šum. gospodarenja.

Zaključuje se, da ta pitanja sastavi tajnik društva.

Točka V. Eventualni predlozi.

Revizionalni odbor za pregledbu društvenih računa za god. 1908. i 1909. predlaže prema svom zapisniku sastavljenom dne 11. srpnja 1910. prigodom obave spomenute revizije (vidi broj 76 društ. uručb. zapisnika 1910);

1. da se blagajnički dnevnik društ. imovine počam od 1. siečnja 1911. tako vodi, da se gotov novac i vrijednostni papiri u posebnim stupcima izkazuju.

Zaključuje se, da se imade i nadalje voditi na dosadani način.

2. da se blagajnički dnevnik društ. imovine zaključuje počam od 1. siečnja 1911. mjesečno, a ostali dnevnik dok povećanjem prometa ne nastane potreba, kao do sada koncem godine.

Prima se.

3. da se svi javni uredi, koji dostavljaju društvu novac, odbijaju trošak za poštarinu, umole da to u buduće ne čine.

Zaključuje se, da se u Šumarskom listu shodna molba u tom pogledu uvrsti.

4. da se sve potrebe društva oko tiskanja društ. organa, nabave tiskanica, vezanja knjiga i druge pisane predmete, putem jeftimbe onoj tvrtki radi dobave prepuste, koja će najpovoljnije ponude staviti.

Zaključuje se da se manje potrebe i nadalje namiruju posebice — dočim se glede tiska i opreme društ. organa imade jeftimba raspisati.

5. da se u slučaju, kad izabrani tajnik ili blagajnik društva, ne može bud s kojih razloga voditi određene poslove, njihovom zamjeniku isplaćuju u proračunu opredjeljeni paušali, dok bude vodio njihove agende.

Zaključuje se, da će se to prema okolnostima činiti.

Pošto daljnjih predloga nije stavljeno, to zaključuje predsjedatelj sjednicu, našto bje ovaj zapisnik podpisan po za to izabranim odbornicima,

Fischbach, v. r., Tölg, v. r., Bona, v. r., Szentgyörgy, v. r

Različite vijesti

Proslava pedesetgodšnjice opstanka kr. višeg gospodarskog učilišta u Križevcima, obavljena je prema programu (vidi stranu 440. o. l. od g. 1910;) dne 18. — 20. studenoga 1910. Kod te proslave zastupali su kr. zemaljsku vlad u kr. banski savjetnik presv. gosp. dr. Milorad vitez Cuculić-Bitorajski, kr. sveučilištni profesor gosp. dr. Oton Frangeš i četnik g. A. Durman. Hrv.-slavon. šumarsko društvo u Zagrebu zastupao je l. g. potpredsjednik Robert Fischbach, kr. odsječni savjetnik i društveni tajnik g. Bogoslav Kosović, kr. ž. šum. nadzornik. Hrv. slav. gospodarsko društvo u Zagrebu zastupao je predsjednik presv. g. Miroslav grof Kulmer, društveni tajnik g. dr. Franjo Poljak, te profesor šum. akademije g. dr. Milan Metelka, a zamoljeni su da zastupaju društvo i društveni odbornici g. Andrija Lenarčić, ravnatelj gospodar. učilišta, i profesori istoga učilišta gg. Mijo Graho i Gustav Bohutinsky. Slavonsko gospodarsko društvo zastupao je društveni tajnik g. Gjuro pl. Ilić.

Dne 19. studenoga kao na glavni dan proslave, otvorena je na gradskom sajmištu izložba goveda i konja. Tu je izložbu priredilo gospodarsko društvo kao zadruga u Križevcima u zajednici s gospodarskim učilištem. Ova je izložba bila glavna točka proslave, te je upravo ona pružila dokaz, kako je to učilište korisno djelovalo na tamošnje stočarstvo, koje zauzimlje prvo mjesto u zemlji.

Dne 20. studenoga poslije službe božje otkrivena je u učilištu mramorna spomen-ploča, te je tom prilikom izrekao zavodski ravnatelj Andrija Lenarčić govor, u kojem je ukratko ocrtao povjest zavoda kroz minulih 50 godina.

Iza toga se je držala svečana akademija. Prije nego li je ta započela, presv. g. Miroslav grof Kulmer, u ime hrv. slav. gospodarskog društva u Zagrebu pozdravio je ovu rijetku slavu i među inim spomenuo, kako je gospodarsko učilište osnovano u burnim vremenima kao plod rada narodnih preporoditelja, te kako je zasluga toga zavoda, što okolica križevačka stoji u prvim redovima našeg gospodarskog napretka.

Još je govorio g. Gj. pl. Ilić u ime slavon. gospodar. društva, i prof. Vinko Hlavinka u ime šumarske akademije u Zagrebu. Ravnatelj zavodski g. A. Lenarčić zahvalio se je na pozdravima, i na to su slijedila predavanja.

Predavali su: ravnatelj A. Lenarčić »O gospodarskoj pouci u Hrvatskoj«, prof. M. Graho »Ocjena pojedinih načina gospodarenja«,

prof. M. Urbani »Upliv oplemenjivanja loze na kvalitet vina«, dr. Lj. Prohaska »O gospodarskoj znanosti«, i Vl. Njegovan »Rezultati agrikulturne kemije sa stanovišta energetike«.

Odziv bivših slušatelja toga zavoda nije bio osobit, barem ne onakav, kakav bi se opravdano mogao očekivati, i to ne samo šumara, nego naročito i gospodara, a u oči je udarala odsutnost bivših zaslužnih učitelja toga zavoda i veoma slabi odziv građanstva grada Križevca. Kako nam je rečeno, je tomu i još nekim drugim neugodnim incidentima bio razlog u arangementu, kojemu se je u koječemu moglo prigovoriti.

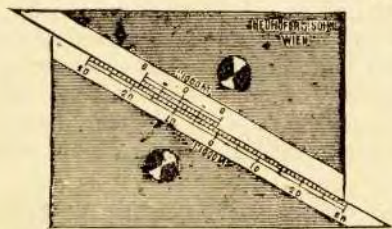
»Zakladi za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji« darovao je g. Nikola Pleša-Kosinjković, kr. kotarski šumar u Zagrebu, iznos od petdeset (50) kruna, kao polovicu čistoća prihoda od prodane njegove knjižice »Ozbiljna pogibelj opstanku naših hrastika od parasitne gljivice« „Oidium guercinum croaticum,“ na kojemu daru mu se uprava rečene zaklade najljepše zahvaljuje.

U Zagrebu, dne 1. prosinca 1910.

Predsjedništvo zaklade za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji.

Fischbach v. r.

Trokuti za nanašanje kratkih abscisa i ordinata. Za nanašanje kratkih abscisa i ordinata, naročito kada se radi u manjim pomanjućim mjerilima, upotrebljuje se veoma shodno jedan par pravokutnih trokuta iz žute mjedi sa posrebnom razdiobom na hipotenuzi, kako ih predočuje slika, te koji su kod austrijskoga katastra od nekog vremena u porabi.

Ti trokuti su konstruirani na principu, da je kraća kateta jednaka polovici hipotenuze. Kod ovakvih trokuta, koji su konstruirani za omjer 1 : 1000, je prema rečenom principu hipotenuza providjena sa razdiobom u mjerilu 1 : 500 tako, da se pomicanjem uzduž hipotenuze dobivaju abscise i ordinate u mjerilu 1 : 100. Hipotenuza jednog

trokuta providjena je odmah kraj ruba sa jednim uskim posrebnim razdiobnim rubom, koji je počam od sredine prema lijevo i desno razdjeljen u više djelova od 20 mm. = 10 metara, a svaki takav dio razdjeljen je opet u 10 djelova, koji odgovaraju 1 metru. Hipotenuza drugoga trokuta ima u sredini posrebnom Nonius razdiobu, tako te se pomoću nonija mogu duljine od 0.1 direktno odčitavati, što će za nacrtu u mjerilu 1 : 1000 u većini slučajeva biti potpunoma dovoljna točnost. Nanašanje kratkih abscisa i ordinata ovim načinom ima naprama nanašanju sa šestilom ili pikiranjem tu prednost, da risači papir ne bude izboden, da je posao brži i ktomu najmanje isto tako točan kao šestilom ili pikiranjem. Ovakovi trokuti zajedno sa odgovarajućom kutijom mogu se dobiti kod tvrdke Neuhöfer i sin u Beču (Kolmarkt 8.) uz cieniu od 15 K, a osim u spomenutom omjeru, izradjuju se i trokuti svih ostalih pomanjućih omjera.

Sprava za nanašanje od katastralnoga nadzornika Engela. Ova veoma jednostavna sprava upotrebljuje se za

Za pismene radnje bijahu zadana sljedeća pitanja i to :

a) prvi dan :

1. U koje doba dozrieva i kada je najzgodnije doba za sabiranje sjemena pojedinih naših glavnih vrsti listovoga i crnogoričnoga drveća? Po čemu se pojedine vrsti sjemenja srodnih vrsti drveća međusobno bitno razlikuju? Po čemu se sve raspoznaje njihova klijavost i dobrota, kako se ova može i na dulje vremena uzčuvati, a sama klijavost (kojima postupcima i sretstvima) pospješiti?

2. Na pašnjaku njeke zemljištne zajednice, koji je od željezničke stanice odaljen 12 kilometara, nalazi se danas 750 hrastovih stabala. Opišite način kako ćete tvarnu i novčanu vrijednost tih stabala ustanoviti, ako se stabla po volji razvrstaju u debljinske razrede. Kod izračunavanja novčane vrijednosti imaju se za podlogu računa uzeti oni sortimenti, u koje se danas hrastovina izradjuje.

3. Kako su nastale imovne općine i zemljištne zajednice u kraljevina Hrvatskoj i Slavoniji, koji je glavni smisao odnosnih zakona o postanku njihovom i budućem gospodarenju sa zajedničkim imetkom?

b) drugi dan :

1. Opišite vrsti, gradnju, uredjenje i prometna sredstva šumskih željeznica, te njihovu važnost obzirom na uporabu šuma i izvoz drva.

2. Kojima su sve oštetama podvrgnute šumske kulture po životinjama? Nabrojite ih po vrstima, štetnosti prema vrstima drva i dobi kulture, te kako se takovim oštetama može u pojedinim slučajevima predusresti i stati na kraj?

3. Nakon što je šumski posjed, sastojeći se iz više parcela, sa mjeracim stolom izmjeran i mapiran, imaju se izračunati površine cijeloga posjeda, kao i površine pojedinih djelova, puteva, graba, čistina, livada, vrtova itd., koje se nalaze unutar šume. Opišite dotični račun. Koji aparati mogu se u tu svrhu upotrijebiti, kako se račun kontrolira i kako se neizbježive pogriješke izjednače?

Ispitu je bilo pristupilo 12 kandidata, od kojih jedan ima ponoviti ispit iz skupine I. iz predmeta a) i b), o dvojica cijeli ispit, dočim su ga položili sljedeća gg. Ivan Č e o v i ć, šumarski vježbenik gjurgjevačke imovne općine; Mihajlo Dereta, kr. šumarski vježbenik kod kot. oblasti u Sisku; Stevan Dodig, šumarski vježbenik gradiške imovne općine; Andrija Frušić, šumarski vježbenik gradiške imovne općine; Nikola Grubić, šumarski vježbenik petrovaradinske imovne općine; Dušan Jasić, šumarski vježbenik II. banske imovne općine; Ivan Murgić, šumarski vježbenik slunjske imovne općine; Gjuro P a r a d ž i k o v i ć šumarski vježbenik gradiške imovne općine; te Luka Š n a j d e r, šumarski vježbenik petrovaradinske imovne općine

Trgovina drvom.

1. Kod dražbe obdržavane kod kr. šumskog ureda na Sušaku na 21. studenoga 1910. predano je bilo u svemu pet ponuda, od kojih su prihvaćene samo dvije i to :

a) Tvrdke Franje Olivieri iz Senja, koja je 134 jelovih i 343 bukovih stabala u šumskom predjelu Crnivrh, procjenjenih na K 1.936, dostala za K 2050; zatim 39 jelovih i 191 bukovo stablo, takodjer u

Crnomvrhu, procjenjenih na K 1.290, za kupovninu od K 1.400; nadalje 176 jelovih, 58 smrekovih i 571 bukovo stablo u šum. predjelu Prošće, procjenjenih na K 4.603, za kupovninu od K 4.750; te konačno 458 bukovih stabala u šum. predjelu Rapain palež, procjenjenih na K 2.563 za kupovninu od K 2.650.

b) Grga Ratković iz Krasnoga, koji je 316 jelovih, 88 smrekovih i 90 bukovih stabala u šumskom predjelu Lomska Duliba, procjenjenih na K 4.576, dostao za iznos od K 5.160.

2. Drazba raznovrstnih stabala godišnjega prodaji namjenjenoga etata u šumama otočke imovne općine, koja je obdržavana u Otočcu dne 23. studenoga 1910., ostala je bezuspješna, jer nije stigla ni jedna ponuda.

3. Kod dražbe obdržavane na 28. studenoga 1910. kod gradskoga poglavarstva u Petrinji, je 9.366 hrastovih stabala u gradskoj šumi „Kotar“, procjenjenih na K 650.174, dostalo Bergerovo dion. društvo u Zagrebu za K 692.666.

4. Drazba obdržavana kod kr. kotarske oblasti u Križevcima na 29. studenoga 1910. vrhu 715 hrastovih stabala iz šume z. z. Gradec, procjenjenih na 43.721 K. 86 fili, ostala je bezuspješna — nije naime stigla ni jedna ponuda.

5. Kod dražbe obdržavane na 30. studenoga 1910 kod gradskoga poglavarstva u Požegi, je 1.382 hrastova stabla u gradskoj šumi Dugi Jarčić, procjenjenih na K 11.506, dostala Neuschlossova tvornica tanina i paropila d. d. u Sušini—Gjurđjenovcu za K 14.800.

6. Kod dražbe obdržavane na 1. prosinca 1910. kod kr. kotarske oblasti u Požegi, je 1.711 hrastovih stabala u šumi z. z. Jaguplije, procjenjenih na K 54.208, dostala Neuschlossova tvornica tanina i paropila d. d. u Sušini—Gjurđjenovcu za iznos od K 54.800.

7. Kod dražbe obdržavane na 5. prosinca 1910. kod kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu je 468 bukovih trnaca sa 156 07 m³, zatim 58 prostm. bukovih ciepanica i 368 prostm. bukovih oblica u I. i 2. okružju II. sjekoreda kr. šumarije u Kalju dostao Petar Radovanović iz Gornje Vasi za isključnu cijenu od K 200

8. Kod dražbi obdržavanoj kod kr. kotarske oblasti u Kutini na 10. prosinca 1910. su na 392 hrastova stabla u šumi z. z. Slatina, sa isključnom cieuom od 7023 K 71 fil, stigle dvije ponude, od kojih je bila povoljnija ona Rudolfa Bachracha iz Zagreba, te je glasila na K 5158. Pošto je i ona bila ispod isključne cijene, to je predložena skupštini ovlaštenika, čiji zaključak nam nije poznat.

9. Kod dražbe obdržavane na 13. prosinca 1910. kod kr. kotarske oblasti u Delnicama je 129 jelovih stabala z. z. Lič, procjenjenih na 4122 K 87 fil. ostalo neprodano, dočim su 33 jelova stabla z. z. Fužine, procjenjena na 1646 K 99 fil, prodana za 1686 K; nadalje je 15 jelovih i omorikovih stabala z. z. Vrata, procjenjenih na 516 K 64 fil., prodano za 531 K; te konačno je 11 jelovih stabala z. z. Benkova c, procjenjenih na 478 K 28 fil., prodano za 501 K. — Imena kupaca nisu nam na žalost poznata.

10. Kod dražbe obdržavane na 14. prosinca 1910. kod gospodarstvenoga ureda imovne općine u Ogulinu, polučen je sljedeći uspjeh.

a) 700 jelovih stabala u šumi Pišćetak-Zrnić poljana, procjenjenih na K 9196, dostao je Miroslav Parac iz Jezerana za K 9312.

b) 9 stabala javora rebraša u srezu Žagorska kosa, procjenjena na K 443, dostao je Vid Žanić iz Modruša za K 444.

c) 101 jelovo, 52 smrekova, 22 bukova i 3 javorova stabla u šumi Padjenovi krči, procjenjena na K 1065, dostala je tvrdka Heller i Pollak iz Rieke za K 1142.

Ostalih 14 skupina ostalo je neprodano, jer na nje nije nijedna ponuda stigla.

11. Za dne 19. prosinca 1910. kod k. kotarske oblasti u Sisku određena dražba 2018 hrastovih stabala u šumi z. z. Odra, procjenih na K 29.064, nije održavana, nego je odgođena na neizvjestno vrijeme.

12. Isto tako nije radi međutim nastupivše poplave, održavana dražba od ukupno 7087 hrastovih stabala dubičke šumarije koja je po gospodar. uredu II. banske imovne općine u Petrinji bila određena za 28. prosinca 1910. Ponovna dražba tih na ukupno K 931. 398 procjenjenih stabala određena je na 25. siečnja t. g. — vidi o tomu oglas u ovom listu.

Hrv.-slav šumarsko društvo u Zagrebu.

Broj 134 ex 1910.

Natječaj.

Prema zaključcima upravljujućega odbora hrv. slav. šumarskog društva od 24. rujna 1910. i 11. prosinca 1910. razpisuje se ovim natječaj za sastav kazala »Šumarskog lista« počam od prve godine izdanja do konca godine 1910.

To kazalo će imati veličinu tiskane stranice Šumarskog lista, a biti će tiskano i istima slovima izuzam prve rieči, koja će biti tiskana nešto većima i razmaknutijim slovima. Svaka strana kazala bit će razdjeljena na polovicu poput stranica kazala za Smrekarov »Priručnik«.

Kazalo se u svemu ima sastaviti onako obširno i pomno, kako je to učinjeno i kod sastava spomenutog kazala Smrekarova »Priručnika«.

Oni koji se žele natjecati za sastav kazala Šumarskog lista, neka predsjedništvu hrv. slav. šumarskog društva u Zagrebu do konca svibnja 1911 predlože uzorak izregistriranoga kojeg polugodišta Šum. lista, te naznače koliko traže za takav način registriranja po tiskanom arku.

Odbor si pridržaje pravo prema odabranom uzorku registra podijeliti posao na 2–3 natjecatelja, ako na cieniu i uvjete pristanu.

U Zagrebu, dne 14. prosinca 1910.

Za predsjedništvo:

I. podpredsjednik:
Fischbach v. r.

Tajnik:
B. Kosović v. r.

Hrv.-slav. šumarsko društvo u Zagrebu.

Gospodi članovom.

I. Svi članovi upozoruju se na ustanovu §. 7. društvenih pravila, prema komu se ima članarina platiti u I četvrti svake godine. —

II. Dužne članarine iz prvašnjih godina imaju se prema zaključku upravljujućeg odbora šum. društva od 11. prosinca 1910. uplatiti najkasnije do 30. lipnja 1911. Poslije toga dana će se neplaćene članarine utužiti i sa 1. srpnjem obustaviti šiljanje Šumarskog lista.

III. Obzirom na osobitu humanitarnu svrhu Koreskenyjeve pripomoćne zaklade, umoljavaju se gg. članovi da toj zakladi pristupe kao članovi. Pristupnina iznosi jedanput za uvijek samo 10 kruna. —

IV. Umoljavaju se gg. članovi, da ovom predsjedništvu prijave one osobe i korporacije, koje bi po svom zvanju, eventualno na zamolbu, htjele pristupiti kao članovi hrv. slav. šumarskom društvu.

V. Gospoda članovi, koji imaju kod sebe knjiga iz društvene knjižnice kroz dulje vrijeme, nego što je to pravilnikom propisano, umoljavaju se da ih knjižnici povrate i svaki puta ako pošiljku poštom šalju, da joj prilože biljegovku od 10 filira, jer se toliko mora platiti za dostavu pošiljke.

U Zagrebu, dne 14. prosinca 1910.

Za predsjedništvo:

I podpredsjednik:
Fischbach v. r.

Tajnik:
B. Kosović v. r.

Oglas.

U biljevištu nadzorništva za pošumljenje krasa u Senju razpoloživo je:

1. 1.450.000 komada 3- i 2-godišnjih biljaka crnog bora,
2. 625.000 kom. 5-, 4- i 3-godišnjih biljaka omorike,
3. 300 kom. 2-god. biljaka ariša i
4. 200 kom. 6 god. biljaka javora.

Ove će se biljke — loco biljevište dieliti bezplatno općinama (upravnim, mjestnim i imovnim) i privatnim šumoposjednicima.

Kod podjelivanja će se uzeti obzir u prvom redu na molitelje s kraskog područja bivše Vojne Krajine i Primorja.

Molbe, u kojima valja naznačiti broj, vrst i starost biljaka, te mjesto na kojem se kane saditi, imaju se neposredno ovamo predložiti najkasnije do 10. siječnja 1911. god. pošto se na kasnije stigle molbe neće moći nikakav obzir uzeti.

Biljke će se odpremati u proljeću 1911. god. te će o tome obdarenci biti pravodobno obavješteni.

U Zagrebu 7. prosinca 1910.

Ban Kraljevinah Hrvatske Slavonije i Dalmacije.

Uređuje kr. šum. nadzornik **Ante Kern.**

Tiskara **C. Albrecht**, Zagreb.

Šumskih biljka

svih vrsti i veoma lijepih, nudja iz svojih vlastitih golemih biljevišta u mnogo milijuna primjeraka

c. kr. šumarnik Rudolf Hacker u Kraljičinom Gradcu
(Češka)

Zatražite cijenu.

Biljke se šalju kao brzovozna roba skoro uz istu cijenu kao obična tovarna roba.

Broj 9.157. — 1910.

Dražba hrastova.

Dne 23. siječnja 1911. u 10 sati do podne, prodavati će se javnom dražbom putom pismenih ponuda kod podpisatog ureda 386 hrastovih stabala u sječini „Lužanjek“ u području šumarije Sv. Ivan-Žabno uz sniženu procjenu od 45.605 K.

Pobliži prodajni uvjeti stoje reflektantima na uvid za vrijeme uredovnih sati kod podpisatog gospodarstvenog ureda, zatim u pisarni šumarije u Sv. Ivanu-Žabno.

Šumsko-gospodarstveni ured imovne općine Križevačke.

U Bjelovaru 30. prosinca 1910.

SADRŽAJ.

	Strana
Sretnu novu godinu!	1—2
Križevačka imovna općina u slovu i broju. (Socijalno-ekonomska monografija). Piše B.	3—18
Obračunanje šteta učinjenih po divljači u šumi	19—30
Osobne vijesti: Imenovanja. — Odlikovanje	30—31
Društvene vijesti: Zapisnik spisan dne 24. rujna 1910. u Šumarskom domu prigodom održanja sjednice upravljujućeg odbora	31—34
Različite vijesti: Proslava pedesetgodišnjice opstanka kr. višeg gospodarskog učilišta u Križevcima. — Zakladi za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji. — Trokuti za nanašanje kratkih abscisa i ordinata. — Državni ispit za samostalno vođenje šumskog gospodarstva.	34—37
Trgovina drvom	37—39
Natječaj	39
Gospodi članovom	40
Oglas	40

Zlatna kolajna sa izložbe u Parizu 1900.

Neuhöfer i sin (Neuhöfer & Sohn)

c. kr. dvorski mehaničar

Beč (Wien) I. Kohlmarkt 8. (Tvornica u Beču V. Hartmannngasse 5.)

Izrađuje pod jam-
stvom izvrstne iz-
rade i točne rekti-
fikacije

Bonsolne strojeve

sa optičkom distanz-
mjerom.

Mjerače sto-
love. Perspek-
tiv ravnala.

Letve za nive-
liranje. Šu-
marske bou-
sole.

Promjerke

iz željeza i drva.

Mjeračke vrpce

iz platna ili ocijela.

Planimetre itd. — Pantografe.

Brojne čekiće, aparate za prenašanje, cr-
tala kao i sve vrsti matematičkih stro-
jeva i mjerila.

Ilustrovani cijenici badava

Svi se popravci obavljaju najbolje u najkraćem roku.

Sveudiljna zaliha
svih vrsti mjeračkih
strojeva i pomagala.

